

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: Κεραμική τέχνη

Κωδικός: 24-01-06-0

ΣΑΕΚ

Ημερομηνία Έκδοσης

Σεπτέμβριος 2024

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην ειδικότητα:
«Κεραμική τέχνη»**

Συγγραφική ομάδα

Βαρβάρα Σιατερλή

Κονδηλία Μπακογιάννη

Αντιγόνη Πανταζή

**Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης
του Οδηγού Κατάρτισης**

Εμμανουήλ Βιρβιδάκης

Το περιεχόμενο του Οδηγού Κατάρτισης της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ). Ο παρών οδηγός εκπονήθηκε υπό την εποπτεία και το συντονισμό του ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ με στόχο την τήρηση των μεθοδολογικών προδιαγραφών ανάπτυξης των οδηγών κατάρτισης ΙΕΚ.

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	6
2. Εισαγωγή	7
Μέρος Α΄ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	9
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	10
1.1 Τίτλος ειδικότητας	10
1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	10
2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	10
2.1 Ορισμός ειδικότητας	10
2.2 Αρμοδιότητες/καθήκοντα	10
2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	11
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	11
3.1 Προϋποθέσεις εγγραφής	11
3.2 Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	11
4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά	11
5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	12
5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού	12
5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα	12
6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ	13
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	13
8. Πιστωτικές μονάδες	14
9. Επαγγελματικά δικαιώματα	15
10. Σχετική νομοθεσία	15
11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	16
Μέρος Β΄ – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	17
1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	18
2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	18
Μέρος Γ΄ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	23
Γ1 – ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	24
1. Ωρολόγιο πρόγραμμα	24

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	26
2.1 ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	26
2.1.Α ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ ΜΠΑΝΤΑΝΑΔΩΝ	26
2.1.Β ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ – ΣΚΙΤΣΟ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ	27
2.1.Γ ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ	28
2.1.Δ ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	29
2.1.Ε ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΤΩΝ ΑΡΓΙΛΩΝ	30
2.1.ΣΤ ΤΡΟΧΟΣ – ΜΙΚΡΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	31
2.2 ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	32
2.2.Α ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	32
2.2.Β ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ	33
2.2.Γ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – 18ος ΑΙΩΝΑΣ	34
2.2.Δ ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	35
2.2.Ε ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΕ ΜΠΙΣΚΟΥΙ	36
2.2.ΣΤ ΤΡΟΧΟΣ – ΜΕΣΑΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	37
2.3 ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	38
2.3.Α ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ	38
2.3.Β ΕΙΔΗ ΚΑΜΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΟΠΤΗΣΗ	39
2.3.Γ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ	40
2.3.Δ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – 18ος-20ος ΑΙΩΝΑΣ	41
2.3.Ε ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	42
2.3.ΣΤ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΤΗ ΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΡΙΤΗ ΟΠΤΗΣΗ	43
2.3.Ζ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ	44
2.3.Η ΤΡΟΧΟΣ – ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΦΟΡΜΕΣ	45
2.4 ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	46
2.4.Α ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	46
2.4.Β ΕΚΜΑΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΜΑΓΕΥΣΗ	47
2.4.Γ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	48
2.4.Δ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΠΤΗΣΗΣ	49
Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	50
1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας	50
2. Διδακτική μεθοδολογία	54

3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	55
3.1 Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	56
3.2 Μέσα ατομικής προστασίας	57
Μέρος Δ΄ – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	59
1. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	60
2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η	61
2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	61
2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/ης	61
2.3 Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	63
3. Οδηγίες για τους/τις εργοδότες/τριες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης	63
4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης	65
5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄: Γλωσσάρι όρων	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	82
A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα	83
B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης	87
Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία	88

1. Πρόλογος

Ο Οδηγός Κατάρτισης της ειδικότητας «Κεραμική τέχνη» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)¹» [κωδικός ΟΠΣ (MIS) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, καθώς και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Καθώς εμπερικλείει μια καινοτομική δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επεδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, προκειμένου να διαμορφωθούν σχετικές προτάσεις πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
  - Επικαιροποιημένοι «Οδηγοί Κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
  - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών.
  - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχτηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

---

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης» ή το αρκτικόλεξο «ΙΕΚ», νοούνται οι Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης ή το αρκτικόλεξο «Σ.Α.Ε.Κ», αντίστοιχα, παρ. 2 άρθρο 3 του ν. 5082/2024(Α'9)

Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο, αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των Οδηγών Κατάρτισης, των Εγχειριδίων και των Τραπεζών Θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «Κεραμική τέχνη» και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στα στελέχη σχεδιασμού, στους/στις εκπαιδευτές/τριες των προγραμμάτων, καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους – στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευομένους/ες αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος που στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας εκπαιδευομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α'-Δ') μέρη.

- Το Μέρος Α' παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια κατάρτισης των υλοποιούμενων προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- Το Μέρος Β' επικεντρώνεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους ενότητων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- Το Μέρος Γ' εστιάζεται στο περιεχόμενο και στη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.

Περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται σε μια σειρά άλλων προδιαγραφών, όπως στον αναγκαίο εξοπλισμό, στους απαραίτητους κανόνες υγείας και ασφάλειας, στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία.

- Το Μέρος Δ' εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τους/τις εργοδότες/τριες και τους/τις εκπαιδευτές/τριες στο χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται επίσης οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

Τέλος, στο παράρτημα του Οδηγού Κατάρτισης περιλαμβάνεται το προσήκον, ανά μαθησιακή ενότητα, προφίλ εκπαιδευτών/τριών.

Οι Οδηγοί Κατάρτισης ολοκληρώθηκαν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης & Νεολαίας και ιδιαίτερα με τους Όλγα Καφετζοπούλου, Δημήτρη Σουλιώτη και Αθανάσιο Τσαγκατάκη. Στηρίχτηκαν σε ένα σύνολο πηγών και κειμένων αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων Οδηγών Κατάρτισης (σπουδών) των ειδικοτήτων, καθώς και σε μια ειδικά προσαρμοσμένη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης. Για τη σύνταξή τους συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Χρήστος Γούλας, Ελένη Θεοδωρή, Ιάκωβος Καρατράσογλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάτσης.

Μέρος Α' – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας

«Κεραμική τέχνη»²

1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα «Κεραμική τέχνη» ανήκει στον Τομέα «Καλλιτεχνικών Σπουδών και Εφαρμοσμένων Τεχνών» της Ομάδας Προσανατολισμού «Εφαρμοσμένων Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών».

2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1 Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η κεραμίστας/τρια κατασκευάζει αντικείμενα από άργιλο, τα οποία διαμορφώνει με διάφορες μεθόδους, τα αφήνει να στεγνώσουν και τελικά –με την επίδραση της θερμότητας στο καμίνι κεραμικής– η άργιλος μεταμορφώνεται σε κεραμικό, γίνεται σταθερή και αμετάβλητη. Αντικείμενο της εργασίας του/της κεραμίστα/τριας είναι η κατασκευή διαφόρων χρηστικών και διακοσμητικών αντικειμένων (βάζα, φλιτζάνια, πιάτα, τουριστικά ενθύμια, διακοσμητικά μικροαντικείμενα κ.λπ.). Κατασκευάζει και εφαρμόζει ψημένες κεραμικές επιφάνειες ή φόρμες, (αυτόνομες ή ενσωματωμένες) που αφορούν τη διακόσμηση, τη λειτουργικότητα και την αισθητική ενός χώρου ή κτιρίου. Η εργασία του/της βασίζεται στη μακραιώνη παράδοση της κεραμικής αλλά ακολουθεί και τις σύγχρονες τάσεις στην αισθητική, στις τεχνικές παραγωγής, καθώς και στις σύγχρονες τεχνολογίες.

2.2 Αρμοδιότητες/καθήκοντα

Ο/Η «Κεραμίστας/τρια» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- Σχεδιάζει τα αντικείμενα της παραγωγής του/της.
- Επιλέγει την κατάλληλη μάζα για την κατασκευή των αντικειμένων.
- Αποφασίζει για την προμήθεια των απαιτούμενων πρώτων υλών.
- Μορφοποιεί τα κεραμικά του/της με τα χέρια, τις γλυφίδες και με ειδικά εργαλεία, στον τροχό αγγειοπλαστικής ή/και με καλούπια.
- Διακοσμεί τα κεραμικά αντικείμενα με επικάλυψη υαλωμάτων και άλλων υλικών που προσδιορίζουν τις ιδιότητες του τελικού προϊόντος.
- Ψήνει την παραγωγή του/της σε ειδικά καμίνια στις προεπιλεγμένες θερμοκρασίες.

---

² ΦΕΚ 2661/Β'/30-5-2022

2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Κεραμική τέχνη» μπορεί να εργαστεί σε μικρές ή μεγάλες μονάδες παραγωγής. Οι δυνατότητες ποικίλλουν ως προς την απασχόληση και το επιχειρείν. Ενδεικτικά, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να εργαστούν:

1. Ως εξειδικευμένοι/ες κεραμίστες/τριες, υπεύθυνοι/ες ψησίματος, αγγειοπλάστες/τριες (τροχός), διακοσμητές/τριες κεραμικών αντικειμένων σε βιοτεχνίες παραγωγής χρηστικών διακοσμητικών και τουριστικών ειδών.
2. Ως αυτοαπασχολούμενοι/ες κεραμίστες/τριες.
3. Ως συνεργάτες/τριες διακοσμητών/τριών και αρχιτεκτόνων/αρχιτεκτονιστών για τη διακόσμηση εσωτερικών-εξωτερικών χώρων.
4. Σε βιομηχανίες κεραμικών, ειδών υγιεινής, ειδών εστίασης, πλακιδίων, σε κάθε θέση της γραμμής παραγωγής.

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

3.1 Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων είναι να είναι κάτοχοι απολυτήριων τίτλων, εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β΄ Κύκλου σπουδών, καθώς και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλοι.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύοντα «Κανονισμό Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)».

3.2 Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

Η επαγγελματική κατάρτιση στα ΙΕΚ ξεκινά κατά το χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) εξάμηνα και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο ΙΕΚ είναι 1.200 ώρες, ενώ της πρακτικής άσκησης είναι 960 ώρες.

4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και μετά την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν Δίπλωμα Ειδικότητας της Επαγγελματικής

Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου πέντε (5). Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ μέχρι την έκδοση του διπλώματος λαμβάνουν Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού

Η κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α) και του άρθρου 8 της με αρ. Κ5/160259/15-12-2021 (ΦΕΚ 5837/Β) απόφασης του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.

Ειδικότερα: α) Οι κάτοχοι ΒΕΚ των ΙΕΚ και του Μεταλυκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας δύνανται να κατατάσσονται σε συναφείς ειδικότητες των ΙΕΚ, με απαλλαγή από τα μαθήματα τα οποία ήδη έχουν διδαχθεί, ή κατατάσσονται σε εξάμηνο πέραν του Α' και σε συναφείς ειδικότητες ΙΕΚ, σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης και ύστερα από έγκριση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Επαγγελματικής Κατάρτισης της ΓΓΕΕΚΔΒΜ & Ν. Για το λόγο αυτό, υποβάλλουν σχετική αίτηση στο ΙΕΚ που επιθυμούν να φοιτήσουν από την 1η έως την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, συνοδευόμενη από έγγραφο ταυτοποίησης και τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης που κατέχουν. β) Σε περίπτωση που ο/η υποψήφιος/α κατατάσσεται σε εξάμηνο που δεν λειτουργεί την τρέχουσα περίοδο κατάρτισης, διατηρεί το δικαίωμα εγγραφής στο εξάμηνο της ειδικότητας στην οποία κατατάχθηκε.

5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα

Η κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α).

Ειδικότερα: α) Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης διαρκεί σε ΙΕΚ από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑΛ ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. β) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΕΚΔΒΜ & Ν (σύμφωνα με την παρ. 18, άρθρο 34 του Ν. 4763/2020) καθορίζονται οι αντιστοιχίες ανά ειδικότητα για την εγγραφή σε ΙΕΚ από ΕΠΑΛ και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.³

---

³ Η υπάρχουσα απόφαση για την κατάταξη των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα ΙΕΚ είναι η με αρ. πρωτ. Κ1/149167/23-09-2015 του Γενικού Γραμματέα Διά Βίου

6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ

Η διαδικασία πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) της ειδικότητας «Κεραμική τέχνη» διενεργείται από τον ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με το Ν.4763/20 (254 Α'). Το εξεταστικό σύστημα καθώς και η Τράπεζα Θεμάτων δύνανται να υιοθετούν τις αρχές του διεθνές προτύπου EN ISO/IEC 17024 ως προς την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα.

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε οκτώ (8) επίπεδα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΙΕΚ έπειτα από πιστοποίηση αντιστοιχεί στο πέμπτο (5ο) από τα οκτώ (8) επίπεδα.

Τα επίπεδα των τίτλων σπουδών που χορηγούν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και η αντιστοιχισή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι τα παρακάτω:

Μάθησης και Νέας Γενιάς, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ1/47016/18-03-2016, Κ1/157361/26-09-2016 και Κ1/160215/ 26-9-2018, και όπως αυτή μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α) και θα ισχύει.

Πίνακας 1. Τύποι προσόντων

Η δράση υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε., Πρόγραμμα ERASMUS+ (Δράσεις 2018-2020 του Ε.Ο.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, EQF-NCP).

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>.

8. Πιστωτικές μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από το φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά

πιστωτικών μονάδων (credits) στο χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του όσο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΙΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Επαγγελματικά δικαιώματα

Δεν υπάρχουν ειδικές θεσμικές προϋποθέσεις για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας του/της κεραμίστα/τριας. Δεν υπάρχουν κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα, καθώς δεν έχει μέχρι σήμερα ρυθμιστεί η ειδικότητα και δεν έχουν καθοριστεί τα επαγγελματικά δικαιώματα.

10. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΙΕΚ, καθώς και τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις για την ειδικότητα:

- «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης & Νεολαίας (ΓΓΕΕΚΔΒΜ & Ν)», όπως εκάστοτε ισχύει.
- ΦΕΚ 4146/Β/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. ΦΒ7/108652/Κ3. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.*
- ΦΕΚ 3938/Β/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.*
- ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος υπ' αρ. 4763/2020. *Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.*

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (<http://www.minedu.gov.gr>), καθώς και της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (<https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>).

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- Επαγγελματικό περίγραμμα αγγειοπλάστη-κεραμίστα:
<https://www.eorper.gr/images/EP/EP34.pdf>
- Μηνιαία Εφημερίδα του Εικαστικού Επιμελητηρίου Ελλάδος:
<http://www.eete.gr>
- Ηλεκτρονικό αρχείο της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας των εκδόσεων του ΕΟΜΜΕΧ: <http://www.ggb.gr/el/node/112>
- Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής: <http://www.pottery-museum.gr>

***Μέρος Β' – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ***

1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευομένους/ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Κεραμική τέχνη». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Κεραμική τέχνη».

2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Κεραμική τέχνη» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

- (α) «Σχεδιασμός των αντικειμένων προς κατασκευή»
- (β) «Επιλογή των αντικειμένων προς κατασκευή, επιλογή πρώτων υλών και διεξαγωγή πειραμάτων»
- (γ) «Κατασκευή αντικειμένων από άργιλο με τις τεχνικές πηλοπλαστικής, τροχού και καλουπιών»
- (δ) «Προετοιμασία και εκτέλεση πρώτης όπτησης των αντικειμένων (μπισκούι)»
- (ε) «Διακόσμηση και εφυάλωση σε μπισκούι ή άψητη άργιλο (μονόπυρο)»
- (στ) «Προετοιμασία και εκτέλεση δεύτερης ή και τρίτης όπτησης».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα, που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 2. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
A. «Σχεδιασμός των αντικειμένων προς κατασκευή»	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπνέονται μέσα από τα κινήματα που διαμόρφωσαν την ιστορία της τέχνης, τόσο για το σχεδιασμό των αντικειμένων που θα παράγουν όσο και για τη διακόσμησή τους. • Αναλύουν την τυπολογία των αγγείων μέσα από τη μελέτη της κεραμικής στις διάφορες ιστορικές περιόδους. • Προετοιμάζουν το χώρο σχεδίασης εξασφαλίζοντας τα κατάλληλα είδη σχεδίου και σύνεργα. • Διαμορφώνουν σχεδιαστικά φόρμες μέσα από πειραματισμούς βάσει της τυπολογίας των αγγείων διαχρονικά. • Προσαρμόζουν τις σχεδιαστικές τους επιλογές στην κατηγορία των ειδών προς παραγωγή βάσει των αναγκών της αγοράς (χρηστικά, τουριστικά είδη, αρχιτεκτονικές κατασκευές). • Σχεδιάζουν παραλλαγές κεραμικών με βάση την αρχική σύλληψη της ιδέας τους. • Κατασκευάζουν προπλάσματα ή μακέτες (και με άλλα υλικά), με σκοπό τη μεταφορά των επιλεγέντων σχεδίων από τις δύο διαστάσεις (σχέδιο) στις τρεις διαστάσεις.
B. «Επιλογή των αντικειμένων προς κατασκευή, επιλογή πρώτων υλών και διεξαγωγή πειραμάτων»	<ul style="list-style-type: none"> • Αποφασίζουν τα αντικείμενα που θα παράγουν βάσει των προσχεδίων και των προπλάσμάτων. • Αποφασίζουν τις τεχνικές που θα χρησιμοποιήσουν στην κατασκευή, διακόσμηση, εφυάλωση και όπτηση των αντικειμένων, βάσει του διαθέσιμου εξοπλισμού. • Καθορίζουν τους κατάλληλους χώρους για τις αντίστοιχες εργασίες (το χώρο κατασκευής των αντικειμένων, το χώρο διακόσμησης και υαλώματος των κεραμικών, το χώρο αποθήκευσης των πρώτων υλών, το χώρο αποθήκευσης των έτοιμων αντικειμένων και το χώρο διεξαγωγής πειραμάτων), με στόχο τη βέλτιστη απόδοση της παραγωγικής διαδικασίας. • Διεξάγουν έρευνα αγοράς, ώστε να καταλήξουν στις απαραίτητες πρώτες ύλες που αφορούν το είδος της παραγωγής τους. • Αποφασίζουν για το είδος και την ποσότητα των πρώτων υλών που θα παραγγείλουν, βάσει των

	<p>τεχνικών προδιαγραφών τις οποίες έχουν καθορίσει, για κάθε στάδιο της κατασκευής ή παραγωγής των αντικειμένων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τοποθετούν τις κατάλληλες σημάνσεις προειδοποίησης και επικινδυνότητας στα υλικά εφαρμόζοντας τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας. • Αποθηκεύουν με ασφάλεια τα υλικά στους αποθηκευτικούς χώρους που έχουν ήδη καθορίσει, φροντίζοντας τόσο τη συντήρησή τους όσο και τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας. • Διεξάγουν πειράματα ζυγίζοντας τις πρώτες ύλες με διαφορετικούς συνδυασμούς, ώστε να καταλήξουν στις συνταγές που τους/τις ενδιαφέρουν, χρησιμοποιώντας τα ΜΑΠ.
<p>Γ. «Κατασκευή αντικειμένων από άργιλο με τις τεχνικές πηλοπλαστικής, τροχού και καλουπιών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμάζουν την άργιλο σύμφωνα με την τεχνική που έχουν επιλέξει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε τεχνικής. • Προετοιμάζουν τα γύψινα καλούπια αν έχουν επιλέξει αυτή την τεχνική. • Κατασκευάζουν τα αντικείμενα, ακολουθώντας τα σχέδια που έχουν επιλέξει. • Φροντίζουν για το σωστό φινίρισμα και στέγνωμα των αντικειμένων από άργιλο, ανάλογα με τον τρόπο κατασκευής τους. • Διακοσμούν –σε αυτό το στάδιο– με μπαντανάδες, πυροχρώματα, stains, όταν αυτό είναι επιθυμητό. • Μεταφέρουν με ασφάλεια τα αντικείμενα, χρησιμοποιώντας τον ανάλογο εξοπλισμό, στον προκαθορισμένο χώρο στεγνώματος.
<p>Δ. «Προετοιμασία και εκτέλεση πρώτης όπτησης των αντικειμένων (μπισκούι)»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αποφασίζουν το είδος του καμινιού που θα χρησιμοποιήσουν ανάλογα με τα είδη της παραγωγής του εργαστηρίου. • Ελέγχουν το χώρο όπτησης των αντικειμένων, εξασφαλίζοντας τον απαιτούμενο εξαερισμό και τα συστήματα πυρόσβεσης. • Επιμελούνται το τελικό φινίρισμα αναλόγως της τεχνικής, χρησιμοποιώντας τα ενδεδειγμένα εργαλεία. • Μεταφέρουν με ασφάλεια τα αντικείμενα στο χώρο του καμινιού, χρησιμοποιώντας τον απαραίτητο εξοπλισμό. • Τοποθετούν τα αντικείμενα εντός του καμινιού (να καμινιάζουν) σύμφωνα με τις απαιτούμενες προδιαγραφές των αντικειμένων, με σκοπό την κεραμοποίηση της αργίλου.

	<ul style="list-style-type: none"> • Προγραμματίζουν το καμίνι σύμφωνα με τον κύκλο όπτησης που έχουν αποφασίσει και βάσει των τεχνικών προδιαγραφών της κατασκευαστικής εταιρείας. • Τοποθετούν πυρόμετρο στα εναλλακτικά καμίνια για τον έλεγχο της θερμοκρασίας. • Ξεκαμινιάζουν τα αντικείμενα, να κάνουν ποιοτικό έλεγχο και να τα τοποθετούν στον αντίστοιχο χώρο που έχουν καθορίσει.
<p>Ε. «Διακόσμηση και εφυάλωση σε μπισκούι ή άψητη άργιλο (μονόπυρο)»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διακοσμούν τα αντικείμενα ανάλογα με την τεχνική που έχουν επιλέξει. • Συγκεντρώνουν τα αναγκαία υλικά και εργαλεία στον προκαθορισμένο χώρο, ώστε να παρασκευάσουν τα υαλώματα που θα χρησιμοποιήσουν, βάσει των τελικών συνταγών. • Εφυαλώνουν τα μπισκούι αντικείμενα (ή από άψητη άργιλο σε περίπτωση μονόπυρης όπτησης) παίρνοντας τις απαραίτητες προφυλάξεις και τηρώντας τις προδιαγραφές, ανάλογα με τις βλαβερές ιδιότητες των πρώτων υλών που χρησιμοποιούν. • Προετοιμάζουν τα αντικείμενα για το καμίνιασμα, καθαρίζοντας τις πατούρες ώστε να μην κολλήσουν στις πυρόπλακες. • Μεριμνούν για τη σωστή διαχείριση των αποβλήτων του εργαστηρίου βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.
<p>ΣΤ. «Προετοιμασία και εκτέλεση δεύτερης ή και τρίτης όπτησης»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελέγχουν τις πυρόπλακες του καμινιού και να τις προστατεύουν με ειδικά προϊόντα. • Καμινιάζουν τα κεραμικά με απόσταση το ένα από το άλλο ώστε να μην κολλήσουν μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας ειδικά πυρίμαχα στηρίγματα-βάσεις όπου είναι αναγκαίο. • Ψήνουν τα αντικείμενα ανάλογα με τον κύκλο όπτησης και το είδος ατμόσφαιρας που απαιτούν τα υαλώματα που επέλεξαν. • Ξεκαμινιάζουν τα κεραμικά σύμφωνα με τους ενδεδειγμένους τρόπους, τηρώντας τους κανόνες ασφαλείας. • Διεξάγουν ποιοτικό έλεγχο, κατά περίπτωση να διορθώνουν τα ελαττώματα και να προχωράνε σε διορθωτική όπτηση. • Προβαίνουν σε διαλογή των ελαττωματικών κεραμικών που δεν επιδέχονται περαιτέρω επεξεργασία και να μεριμνούν για την απόρριψή τους. • Προετοιμάζουν τα κεραμικά για τρίτη όπτηση αν

	<p>έχουν επιλέξει αυτή την τεχνική.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αρχαιοθετούν τα ποιοτικώς ελεγμένα κεραμικά στον προκαθορισμένο χώρο αποθήκευσης σε ράφια.
--	--

***Μέρος Γ' – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ &
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ***

Γ1 – ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Κεραμική τέχνη», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ) και εργαστηρίων (Ε), καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 3. Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ ΜΠΑΝΤΑΝΑΔΩΝ	1	3	4									
2	ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ – ΣΚΙΤΣΟ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ	1	4	5									
3	ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ	1	3	4									
4	ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	1		1									
5	ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΤΩΝ ΑΡΓΙΛΩΝ	1	2	3									
6	ΤΡΟΧΟΣ – ΜΙΚΡΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ		3	3									
7	ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ				2	3	5						
8	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ				1	2	3						
9	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ				2		2						

	– ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – 18ος ΑΙΩΝΑΣ												
10	ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ				1	3	4						
11	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΕ ΜΠΙΣΚΟΥΙ				1	2	3						
12	ΤΡΟΧΟΣ – ΜΕΣΑΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ					3	3						
13	ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ							1	2	3			
14	ΕΙΔΗ ΚΑΜΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΟΠΤΗΣΗ							1	3	4			
15	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ							2		2			
16	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – 18ος-20ός ΑΙΩΝΑΣ							1		1			
17	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ								3	3			
18	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΤΗ ΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΡΙΤΗ ΟΠΤΗΣΗ								2	2			
19	ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ							1	2	3			
20	ΤΡΟΧΟΣ – ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΦΟΡΜΕΣ								2	2			
21	ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ										10	10	
22	ΕΚΜΑΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΜΑΓΕΥΣΗ										4	4	
23	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ										1	1	
24	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΠΤΗΣΗΣ										1	4	5
ΣΥΝΟΛΟ		5	15	20	7	13	20	6	14	20	2	18	20

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1 ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.Α ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ ΜΠΑΝΤΑΝΑΔΩΝ

● Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα εισάγεται η έννοια της αισθητικής και οι κανόνες οργάνωσης των οπτικών και δομικών στοιχείων μιας επιφάνειας. Περιγράφονται οι βάσεις της σύνθεσης των χρωματιστών μπαντανάδων και οι τρόποι εφαρμογής τους. Επισημαίνονται τα διάφορα εργαλεία και ο εξοπλισμός που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εφαρμογή των υλικών αυτών.

Αναλύονται τα είδη της χρωματικής διακόσμησης της επιφάνειας των κεραμικών μέσα από παραδείγματα και παρουσιάζονται οι διαφορετικές τεχνικές εφαρμογής τους. Επίσης οι εκπαιδευόμενοι/ες σε αυτή την ενότητα θα εξασκηθούν σε μελίχλωρο αντικείμενο με χρωματιστούς μπαντανάδες, στην εφαρμογή ποικίλων τεχνικών διακόσμησης που είναι και οι μόνες τεχνικές επιχρωμάτωσης πριν από την όπτηση της αργίλου.

● Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τα αναγκαία εργαλεία σε αυτό το στάδιο της διακόσμησης.
- Αναγνωρίζουν τα αναγκαία υλικά βάσει των οποίων παρασκευάζονται οι μπαντανάδες για τη διακόσμηση σε αυτό το στάδιο.
- Περιγράφουν τις βασικές τεχνικές και μεθόδους διακόσμησης που υλοποιούνται σε αυτό το στάδιο.
- Αντλαμβάνονται τις βασικές αισθητικές έννοιες που διέπουν τη διακόσμηση των αγγείων.
- Εφαρμόζουν τις βασικές αισθητικές έννοιες, ανάλογα με τη φόρμα των αγγείων.
- Χειρίζονται τα βασικά εργαλεία που αφορούν τη διακόσμηση.
- Χειρίζονται τα βασικά υλικά διακόσμησης.
- Χρωματίζουν λευκούς μπαντανάδες με οξειδία, βάσει συνταγών, για τη δημιουργία χρωματιστών μπαντανάδων.
- Εφαρμόζουν τους χρωματιστούς μπαντανάδες στα αγγεία, χρησιμοποιώντας τις βασικές τεχνικές διακόσμησης (μόκα, αχάτη, φτερό, inlay, poire, sgraffito).
- Οργανώνουν με βάση τους κανόνες των δομικών στοιχείων τα πεδία διακόσμησης στα αντικείμενα.
- Παράγουν συνταγές χρωματιστών μπαντανάδων με stains.
- Χρησιμοποιούν μπαντανάδες σε μελίχλωρη άργιλο.
- Υιοθετούν μια σύγχρονη αντίληψη στη διακόσμηση, με βάση τις τελευταίες εξελίξεις σε αυτό τον τομέα και τους κανόνες αισθητικής.

- Αποδέχονται τους κανόνες οργάνωσης των οπτικών και δομικών στοιχείων μιας επιφάνειας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1 Ε: 3 Σ: 4

2.1.Β ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ – ΣΚΙΤΣΟ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα θέτει τις βάσεις της σχεδιαστικής αντίληψης και της ικανότητας αναπαράστασης. Θεμελιώνει επίσης την εξοικείωση με τη σωστή χρήση του χρώματος, το είδος των χρωμάτων και τις μεταβλητές του. Δημιουργεί τις προϋποθέσεις να αποδοθεί η προσωπική δημιουργία εκ του φυσικού ή από μνήμης. Παρουσιάζεται η έννοια της φωτοσκίασης, μέσω της οποίας αποδίδεται δισδιάστατα ο όγκος. Αναπτύσσεται η εξοικείωση στη χρήση των υλικών, των τονικών και χρωματικών διαβαθμίσεων, καθώς και η διαχείριση του χώρου, προκειμένου να αποδοθεί η τελική ενότητα της σύνθεσης. Επιπλέον αναλύονται οι έννοιες της παρατήρησης και της ανάλυσης της φόρμας σε σχήματα.

Σκοπός του ελεύθερου σχεδίου είναι η δεξιότητα αναπαράστασης μεμονωμένων στοιχείων ή συνθέσεων και των αντίθετων εννοιών του ύψους-βάθους, του ψηλού-χαμηλού, του κενού-πλήρους, του καμπύλου-ευθέως, του ανοιχτού-σκούρου, του ψυχρού-θερμού, του ρυθμού και των αρμονιών. Τέλος, η μαθησιακή ενότητα εστιάζει στην όξυνση της αντίληψης, της ευαισθησίας και της παρατηρητικότητας των εκπαιδευομένων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Σχεδιάζουν το θέμα τους με τη λεπτομερή αναπαράσταση του φωτός και της σκιάς, σύμφωνα με τις τεχνικές της φωτοσκίασης.
- Αναγνωρίζουν τη δομή του αντικείμενου, σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης και των δομικών στοιχείων.
- Διακρίνουν τις ιδιότητες των χρωμάτων (απόχρωση, αξία, κορεσμός, ένταση, τόνος), βάσει των ορισμών της χρωματολογίας.
- Αντιλαμβάνονται τα μεγέθη, λαμβάνοντας υπόψη τις κλίμακες.
- Σχεδιάζουν από φυσικού ή μνήμης, εφαρμόζοντας τις μετρήσεις αναλογιών.
- Αποδίδουν τρισδιάστατες μορφές στις δύο διαστάσεις του χαρτιού, ακολουθώντας τους κανόνες σχεδίασης.
- Απεικονίζουν ορθολογικά το αντικείμενο, εφαρμόζοντας τις μετρήσεις και τις τεχνικές φωτοσκίασης.
- Χρησιμοποιούν το ρυθμό ως επανάληψη μοτίβου στη σύνθεση, ακολουθώντας τις αρχές της συμμετρίας.
- Εξασκούνται στην παρατήρηση της φύσης.
- Αποτυπώνουν τη διαφοροποίηση των αξιών τονισμού, σύμφωνα με τις αρχές της τονικότητας.

- Αναπαριστούν σχεδιαστικά αντικείμενα, εφαρμόζοντας αναλογίες με μετρήσεις.
- Συνηθίζουν να καταγράφουν με σκίτσα μια ιδέα πριν ξεχαστεί.
- Καθιερώνουν την επεξεργασία μιας ιδέας, δοκιμάζοντας σχεδιαστικές παραλλαγές.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1 Ε: 4 Σ: 5

2.1.Γ ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα εισάγεται η έννοια της πηλοπλαστικής, της χειροποίητης δηλαδή κατεργασίας της αργίλου για τη μορφοποίηση αντικειμένων. Αναλύονται οι βασικές έννοιες της πρώτης ύλης, οι μέθοδοι και οι τεχνικές μορφοποίησής της, καθώς και τα απαραίτητα εργαλεία. Επισημαίνεται η σημασία της τεχνικής του ζυμώματος, η κατάλληλη προετοιμασία δηλαδή της μάζας για την κάθε είδους τεχνική διαμόρφωσης.

Ειδικότερα, παρουσιάζονται δύο από τις τεχνικές πηλοπλαστικής που πρωτοχρησιμοποιήθηκαν από τον νεολιθικό άνθρωπο (τσιμπητό, μακαρόνι), περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά τους και τα είδη των αντικειμένων που μπορούν να δημιουργηθούν με την εφαρμογή τους. Επίσης, επισημαίνονται οι διαδικασίες της επιδιόρθωσης, του φινιρίσματος και στεγνώματος των αντικειμένων, για την ολοκλήρωση του κύκλου της κατασκευής.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες σε αυτή την ενότητα θα έχουν τη δυνατότητα να κατασκευάσουν αντικείμενα εφαρμόζοντας τις τεχνικές μορφοποίησης, φινιρίσματος και –μεριμνώντας για το σωστό στέγνωμα– να ολοκληρώσουν τα δικά τους έργα.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αντιλαμβάνονται την πλαστικότητα των αργίλων διά της αφής.
- Αναγνωρίζουν τις ποιότητες των αργίλων από το χρώμα και την υφή.
- Αντιλαμβάνονται τη διαδικασία του στεγνώματος των αργίλων, βάσει της σκληρότητας και της χρωματικής αλλαγής της αργίλου.
- Επιλέγουν την κατάλληλη άργιλο, σύμφωνα με τη μέθοδο κατασκευής του αντικειμένου.
- Διακρίνουν τις διαφορετικές τεχνικές κατασκευής (τσιμπητό, μακαρόνι).
- Ελέγχουν για τη σωστή πλαστικότητα της αργίλου πριν από την κατασκευή του αντικειμένου.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών διαστάσεων.
- Εφαρμόζουν διαφορετικές τεχνικές για την κατασκευή των αντικειμένων μικρών διαστάσεων.

- Χρησιμοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία, σύμφωνα με την αντίστοιχη τεχνική.
- Επιδιορθώνουν τις κατασκευές με τα κατάλληλα εργαλεία.
- Τελειοποιούν τις κατασκευές με σφουγγάρι ή γυαλόχαρτο, αναλόγως των αναγκών της κατασκευής.
- Φροντίζουν για το σταδιακό στέγνωμα των αντικειμένων.
- Υιοθετούν την ανακύκλωση των υπολειμμάτων των αργίλων.
- Επιλέγουν τη σωστή διατήρηση των αργίλων.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1 Ε: 3 Σ: 4

2.1.Δ ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα αναδεικνύεται η σημασία της ασφαλούς εγκατάστασης και χρήσης του μηχανολογικού εξοπλισμού κατά την οργάνωση του εργαστηρίου. Επισημαίνεται η επίγνωση πιθανών κινδύνων, τραυματισμού ηλεκτροπληξίας, εγκαυμάτων και μυοσκελετικών προβλημάτων. Αναλύονται τα υλικά και οι διαδικασίες έκθεσης και προσβολής από χημικά υλικά κατά την άσκηση του επαγγέλματος. Περιγράφεται η προστασία από κινδύνους υγείας και ατυχημάτων και προτείνονται τα μέτρα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) για την αντιμετώπισή τους. Επίσης, παρουσιάζονται οι κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων (ΥΑΕ) και πρόληψης ατυχημάτων στο περιβάλλον του επαγγελματικού χώρου, και αναλύεται η εφαρμογή αυτών των κανόνων σε κάθε στάδιο της κατασκευής κεραμικών αντικειμένων. Αποσαφηνίζονται οι περιπτώσεις αναπνευστικής βλάβης, τοξικών κινδύνων, δερματικών παθήσεων, οπτικών προβλημάτων και προβλημάτων ακοής. Εξηγούνται οι βασικές αρχές οργάνωσης και εργονομικής χωροταξίας ενός εργαστηρίου κεραμικής και η εκτέλεση με σωστή ακολουθία όλων των διαδικασιών που απαιτούνται, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/ες να ιδρύσουν και να λειτουργήσουν υπό ασφαλείς και νόμιμες συνθήκες τη δική τους επιχείρηση.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τους κινδύνους μυοσκελετικών προβλημάτων.
- Καθορίζουν τη χρήση πρώτων υλών, ανάλογα με την τοξικότητα.
- Αντιλαμβάνονται τους κινδύνους από αναθυμιάσεις βλαβερών ουσιών και αερίων.
- Επισημαίνουν τους τρόπους προστασίας στον εργασιακό χώρο.
- Οργανώνουν την ασφαλή διάταξη του μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Ελέγχουν την ασφαλή χρήση του μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Αντιμετωπίζουν έκτακτα περιστατικά στον εργασιακό χώρο.
- Μεριμνούν για το εξοπλισμένο και ενημερωμένο φαρμακείο.

- Εφαρμόζουν μέτρα για την ορθή φύλαξη-αποθήκευση των τοξικών υλών στο εργαστήριο.
- Εφαρμόζουν ασφαλείς μεθόδους καθαριότητας στον εργαστηριακό χώρο.
- Αξιολογούν τα συλλογικά μέτρα προστασίας του εργαστηρίου.
- Προβλέπουν τα ατυχήματα από τη χρήση συγκεκριμένου εξοπλισμού.
- Απορρίπτουν το κάπνισμα, τη βρώση και την πόση, ενώ εργάζονται.
- Υιοθετούν τη λήψη μέτρων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ).
- Εκτιμούν την ορθή διαχείριση των αποβλήτων του εργαστηρίου.
- Υιοθετούν τη σήμανση χώρων και υλικών στο εργασιακό περιβάλλον.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1 Ε: 0 Σ: 1

2.1.E ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΤΩΝ ΑΡΓΙΛΩΝ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στη μαθησιακή ενότητα παρουσιάζονται όλες οι απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις που αφορούν τη γεωλογική καταγωγή των αργίλων. Αναλύονται τα ορυκτά ή οξειδία που εμπεριέχονται στις αργίλους και ποιος είναι ο ρόλος τους. Επισημαίνονται οι φυσικές ιδιότητες της αργίλου και ποιος ο ρόλος του νερού και του πυριτίου. Επιπλέον, αναφέρονται ποιες μεταβολές θα υποστεί στο καμίνι η μάζα και για ποιον λόγο και τότε το κεραμικό είναι πορώδες και τότε υαλοποιείται.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες πληροφορούνται γιατί χρησιμοποιούνται διαφορετικές ποιότητες αργίλου και ποιες είναι οι εφαρμογές τους, ανάλογα με τη χημική σύνθεσή τους. Αποσαφηνίζουν τους τρόπους παρέμβασης για να αλλάξουν κάποιες ιδιότητες της αργίλου, με στόχο να πληρούν τις προδιαγραφές χρήσης για την οποία κατασκευάστηκαν. Ενημερώνονται για τη μεθοδολογία διεξαγωγής πειραμάτων και πειραματίζονται σχετικά με μπαντανάδες, υαλοποιημένους μπαντανάδες, terra sigillata και αιγυπτιακή μάζα.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τη γεωλογική προέλευση της αργίλου.
- Απαριθμούν τα είδη των αργίλων και τις φυσικοχημικές ιδιότητές τους.
- Περιγράφουν την πλαστικότητα της αργίλου και τον τρόπο που λειτουργεί το νερό επ' αυτής.
- Περιγράφουν πώς λειτουργεί η διαδικασία της κεραμοποίησης.
- Περιγράφουν πώς λειτουργεί το πορώδες.
- Περιγράφουν πώς λειτουργεί η διαδικασία της υαλοποίησης.
- Αναγνωρίζουν τις φυσικές-χημικές ιδιότητες των βασικών οξειδίων που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή των μπαντανάδων.
- Υπολογίζουν τη μερική και ολική συρρίκνωση της αργίλου.
- Κατασκευάζουν δοκιμαστικά πλακίδια από ποικιλία αργίλων.

- Παρασκευάζουν λευκούς και χρωματιστούς μπαντανάδες, χρησιμοποιώντας οξείδια και stains.
  - Εφαρμόζουν λευκούς και χρωματιστούς μπαντανάδες σε δοκιμαστικά πλακίδια.
  - Παρασκευάζουν υαλοποιημένους μπαντανάδες με συνταγές.
  - Εφαρμόζουν υαλοποιημένους μπαντανάδες στα δοκιμαστικά πλακίδια.
  - Προτιμούν τη διεξαγωγή πειραμάτων στις συνταγές χρωματισμού των μπαντανάδων.
  - Εκτιμούν την ποιοτική διαφορά των αργίλων.
  - Εξοικειώνονται με τη λειτουργία του νερού ως λιπαντικό.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1   Ε: 2   Σ: 3

2.1.ΣΤ ΤΡΟΧΟΣ – ΜΙΚΡΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι/ες μυσούνται στις βασικές αρχές μορφοποίησης των αγγείων και στην τυπολογική ανάλυσή τους. Παρουσιάζεται η τεχνική του τροχού που αποτελείται από μια ακολουθία απαραίτητων βημάτων (ζύμωμα, κεντράρισμα, διαμόρφωση) για τη μορφοποίηση οποιουδήποτε αγγείου. Αναλύεται η τεχνική του τροχού η οποία χρησιμοποιείται για την κατασκευή κυρίως συμμετρικών και κυλινδρικών αγγείων. Ταυτόχρονα επισημαίνεται ότι ο τροχός αποτελεί ένα γρήγορο και ιδανικό εργαλείο για πειραματισμούς στη φόρμα, όπου υπάρχει μεγάλο περιθώριο δημιουργικής έκφρασης που εξαρτάται από την έμπνευση του χρήστη και το επίπεδο δεξιοτήτάς του. Η ενότητα εστιάζεται στη σπουδαιότητα της πλήρους συγκέντρωσης κατά τη διάρκεια της χρήσης του τροχού και της ευελιξίας σκέψης και αντιδράσεων στις απρόβλεπτες εξελίξεις μιας φόρμας καθώς αυτή αναπτύσσεται.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας του ηλεκτροκίνητου τροχού.
- Περιγράφουν την ονομασία και τη χρήση των εργαλείων στη δημιουργία τροχοποίητων αγγείων.
- Διακρίνουν τις κατασκευαστικές ιδιομορφίες, σύμφωνα με τις λειτουργίες των τροχοποίητων αγγείων.
- Ονοματίζουν τα μέρη των αγγείων βάσει της μορφής τους (πόδι, πάτος ή βάση, κοιλιά, ώμος, λαιμός, στόμιο, χείλος).
- Ζυμώνουν την αργιλική μάζα (καβούλα).
- Εκτελούν τις βασικές κινήσεις κεντραρίσματος της καβούλας στον τροχό.

- Εκτελούν τις βασικές κινήσεις ανοίγματος και ανεβάσματος της καβούλας στον τροχό.
  - Εκτελούν τις βασικές κινήσεις διαμόρφωσης της τελικής φόρμας.
  - Επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία, ανάλογα με το αγγείο που θα κατασκευάσουν.
  - Εφαρμόζουν τις διαφορετικές τεχνικές μορφοποίησης, ανάλογα με το αντικείμενο που κατασκευάζουν.
  - Τελειοποιούν τα αγγεία όταν είναι μελίχλωρα, με τη διαδικασία του ξυσίματος.
  - Υιοθετούν σωστή στάση στον τροχό, για την αποφυγή μυοσκελετικών προβλημάτων.
  - Υιοθετούν την ασφαλή καθαριότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.
  - Καθιερώνουν την τυπολογική ανάλυση των τροχοποιητών σχημάτων.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 0   Ε: 3   Σ: 3

2.2 ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.Α ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με τις μεθόδους απεικόνισης ενός αντικειμένου ή μιας κατασκευής με συγκεκριμένου τύπου γραμμές, οι οποίες αντιστοιχούν σε συμβολισμούς. Εισάγονται στις βασικές αρχές σχεδίου, στις μεθόδους γεωμετρικής αποτύπωσης, στα μέσα και τα υλικά που απαιτούνται, καθώς και στον τρόπο χρήσης τους. Παρουσιάζεται η σχεδίαση των όψεων, των τομών, των κατόψεων αποδίδοντας την αποτύπωση των κεραμικών σκευών και τα προοπτικά σχέδια απλών αντικειμένων. Εξετάζονται τα είδη γραμμών, οι συμβολισμοί των γραμμών, οι κανονισμοί και οι αναλογίες της γραμμογραφίας. Δημιουργούνται μοτίβα με διάφορες τεχνικές και έπεται ο σχεδιασμός μιας ενότητας χρηστικών ή διακοσμητικών κεραμικών, με αντίστοιχες διακοσμητικές προτάσεις.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές του γραμμικού σχεδίου.
- Αντιλαμβάνονται το συμβολισμό των διαφορετικών γραμμών.
- Σχεδιάζουν την κάτοψη των αντικειμένων.
- Καταγράφουν την τομή των κεραμικών σκευών.
- Αποτυπώνουν με προοπτικά σχέδια απλά κεραμικά σκεύη.
- Γραμμογραφούν τις αναλογίες των κεραμικών.
- Αναπαριστούν σε όψεις το σχήμα των κεραμικών.
- Χρησιμοποιούν τα όργανα σχεδίου.
- Σχεδιάζουν τα αναπτύγματα κεραμικών σκευών.
- Χειρίζονται τα υλικά σχεδίου.

- Καθιερώνουν τη γραμμογραφική αναπαράσταση των κεραμικών.
- Υιοθετούν τη σχεδιαστική απόδοση των κεραμικών.
- Υποστηρίζουν την παραγωγή των κεραμικών με διαστασιολόγηση.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 2   Ε: 3   Σ: 5

2.2.B ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους εκπαιδευομένους/ες στην κατανόηση και εφαρμογή των βασικών υαλωμάτων. Η ενότητα αναφέρεται στις πρώτες ύλες και στη συμπεριφορά τους μέσα στα υαλώματα, ανάλογα με την τελική θερμοκρασία όπτησης. Ενημερώνει για τα ορυκτά που είναι πηγές των οξειδίων τα οποία χρησιμοποιούνται στις συνταγές των υαλωμάτων. Πληροφορεί για τις κατηγορίες των οξειδίων και τη φυσικοχημική αλληλεπίδρασή τους όταν υποβάλλονται σε όπτηση. Αναπτύσσει τις ποιοτικές διαφοροποιήσεις των υαλωμάτων, ανάλογα με τη χημική τους σύνθεση. Πληροφορεί για την καταλληλότητα των υαλωμάτων για χρηστικά αντικείμενα, με βάση τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την επικινδυνότητα του μόλυβδου και του βαρίου μέσα στις συνταγές. Ερευνά την παρασκευή βασικών διαφανών και λευκών υαλωμάτων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες πειραματίζονται ώστε να παρασκευάσουν συνταγές υαλωμάτων για επιτραπέζια είδη, με κριτήρια όχι μόνο αισθητικά αλλά και ασφαλή στη χρήση τους.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τι είναι τα υαλώματα.
- Αναγνωρίζουν τα υαλώματα βάσει της σύνθεσής τους.
- Ερμηνεύουν τις φυσικοχημικές ιδιότητες των οξειδίων και το ρόλο τους στη σύνθεση των υαλωμάτων.
- Εφαρμόζουν τα τριγωνικά διαγράμματα για την παρασκευή συνταγών.
- Συνθέτουν συνταγές διαφανών γυαλιστερών υαλωμάτων, χαμηλών, μέσων και υψηλών θερμοκρασιών, βάσει των τριγωνικών διαγραμμάτων.
- Παρασκευάζουν συνταγές διαφανών γυαλιστερών υαλωμάτων, χαμηλών, μέσων και υψηλών θερμοκρασιών.
- Καταρτίζουν διάφορους κύκλους όπτησης των υαλωμάτων, αναλόγως των διαφορετικών θερμοκρασιών.
- Διορθώνουν τα πιθανά ελαττώματα υαλωμάτων.
- Μετατρέπουν τα διαφανή και γυαλιστερά υαλώματα σε ματ ή καλυπτικά.
- Υιοθετούν την ασφαλή αρχειοθέτηση-φύλαξη των υαλωμάτων.

- Καθιερώνουν την καταγραφή των συνταγών και των αποτελεσμάτων τους.
  - Ενστερνίζονται τη διατήρηση των δοκιμαστικών πλακιδίων των υαλωμάτων για μελλοντική αναφορά.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1 Ε: 2 Σ: 3

2.2.Γ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – 18ος ΑΙΩΝΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει αρχικά μια θεωρητική προσέγγιση γύρω από την τέχνη, την αισθητική και τις αισθητικές κατηγορίες. Η περίοδος που εξετάζεται είναι από την προϊστορική περίοδο (παλαιολιθική τέχνη, νεολιθική τέχνη, αιγυπτιακή, κυκλαδική και μινωική τέχνη, μυκηναϊκή τέχνη, γεωμετρική, αρχαϊκή, κλασική και ελληνιστική τέχνη, ετρουσκική τέχνη, ελληνορωμαϊκή τέχνη, νεκρικά πορτρέτα Φαγιούμ [Αίγυπτος], βυζαντινή τέχνη, δυτική μεσαιωνική τέχνη) μέχρι τον 18ο αιώνα μ.Χ. Παρουσιάζονται και αναλύονται έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δύο αυτές μορφές τέχνης είναι παρούσες στην αγγειογραφία και στην αγγειοπλαστική αντίστοιχα. Πέραν των τεχνοτροπικών χαρακτηριστικών των έργων, αναλύονται και στοιχεία που αφορούν τα υλικά και τις τεχνικές, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται ερμηνευτικές προσεγγίσεις ως προς την επιλογή του εκάστοτε θεματολογίου. Τέλος, στα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής επισημαίνονται και αναλύονται ενδεχόμενες τεχνοτροπικές ομοιότητες με έργα κεραμικής τέχνης που εντάσσονται σε αυτή την ιστορική περίοδο.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ανακαλύπτουν την τέχνη από τις απαρχές της ανθρώπινης παρουσίας.
- Συνδέουν την τέχνη του Βυζαντίου και του δυτικού Μεσαίωνα.
- Αποσαφηνίζουν τη νεολιθική αγγειοπλαστική.
- Αποσαφηνίζουν τη βυζαντινή τέχνη.
- Αναγνωρίζουν τις γεωμετρικές αγγειογραφίες.
- Αναγνωρίζουν τις αρχαϊκές αγγειογραφίες.
- Αποσαφηνίζουν την κλασική τέχνη (αγγειογραφία-γλυπτική).
- Διερευνούν την αιγυπτιακή τέχνη.
- Χρησιμοποιούν την ετρουσκική τέχνη (bucchero).
- Ερευνούν την ελληνορωμαϊκή τέχνη (Φαγιούμ).
- Ερευνούν τη βυζαντινή τέχνη (αγγειογραφίες).
- Εφαρμόζουν τα τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά της τέχνης στην κεραμική τους.
- Υιοθετούν την έμπνευση των έργων τους από την τέχνη.

- Εκτιμούν την επιρροή της τέχνης στην κεραμική.
- Ενστερνίζονται τις αξίες της αναγεννησιακής τέχνης.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 2 Ε: 0 Σ: 2

2.2.Δ ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η παρούσα μαθησιακή ενότητα εστιάζει σε δύο από τις τεχνικές της χειροποίητης κεραμικής, το σκαλιστό στη μάζα και την κατασκευή με φύλλο. Σκοπός της ενότητας είναι να γίνει αντιληπτό ότι κάθε τεχνική προσδίδει διαφορετικές ποιότητες στη φόρμα, την υφή και τη συνολική αισθητική του αντικειμένου. Επισημαίνονται ο ρόλος που παίζει η κατάλληλη μάζα για κάθε είδους κατασκευή και το στάδιο υγρασίας της για την εκάστοτε εφαρμογή τεχνικής. Αναδεικνύεται η σπουδαιότητα χρήσης των κατάλληλων εργαλείων για την καλύτερη αποτελεσματικότητα, καθώς και η ευρηματικότητα όσον αφορά τις βοηθητικές κατασκευές, ειδικά για τη στήριξη μεσαίων αντικειμένων.

Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευόμενοι/ες εισάγονται στη διαμόρφωση αντικειμένων εφαρμόζοντας τις τεχνικές χειροποίητης κεραμικής, μεμονωμένες και συνδυαστικά. Παρουσιάζονται οι ιδανικοί τρόποι κατασκευής, στήριξης, επιδιόρθωσης και φινιρίσματος μικρών και μεσαίων αντικειμένων. Ακόμη, εισάγονται στη δημιουργία συνόλων από αντικείμενα, με κοινά στοιχεία στη φόρμα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τις κατάλληλες αργλικές μάζες και τα εργαλεία, ανάλογα με τα αντικείμενα που πρόκειται να κατασκευάσουν.
- Διακρίνουν τις διαφορετικές τεχνικές κατασκευής (σκαλιστό, τσιμπητό, φύλλο, μακαρόνι).
- Αναγνωρίζουν τους σωστούς τρόπους κατασκευής (πάχος, συγκολλήσεις κ.λπ.), ώστε τα αντικείμενα να μην κινδυνεύουν από ραγίσματα και σπασίματα κατά τη διαδικασία στεγνώματος και όπτησης.
- Επιλέγουν την κατάλληλη αργλική μάζα για την κατασκευή αντικειμένων μικρών ή μεσαίων διαστάσεων, αναλόγως της τεχνικής που χρησιμοποιούν.
- Επιλέγουν την κατάλληλη τεχνική για την κατασκευή αντικειμένων μικρών ή μεσαίων διαστάσεων.
- Επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία για την κατασκευή του επιθυμητού αντικειμένου, μικρών ή μεσαίων διαστάσεων.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών-μεσαίων διαστάσεων, με διαφορετικές τεχνικές.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών-μεσαίων διαστάσεων, με συνδυασμούς των τεχνικών.

- Επιδιορθώνουν τα αντικείμενα, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία.
  - Τελειοποιούν τα αντικείμενα με σφουγγάρι ή γυαλόχαρτο, αναλόγως των αναγκών τους.
  - Ενστερνίζονται την επαναχρησιμοποίηση στο εργαστήριο διαφόρων αναλώσιμων οικιακών υλικών.
  - Καθιερώνουν την κατασκευή εργαλείων με δικά τους μέσα, αναπτύσσοντας την εφευρετικότητά τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1   Ε: 3   Σ: 4

2.2.Ε ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΕ ΜΠΙΣΚΟΥΙ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στόχος αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με την εφυάλωση των μπισκουί κεραμικών. Παρουσιάζονται οι διάφορες μέθοδοι εφυάλωσης (βουτηχτό, περιχυτό, αερογράφος) και επισημαίνονται οι ιδιαιτερότητές τους και οι συνθήκες εφαρμογής τους. Η ενότητα εστιάζει επίσης στις τεχνικές διακόσμησης με ποικιλία υλικών πάνω σε μπισκουί. Ειδικότερα, αναλύονται τα βασικά υλικά που χρησιμοποιούνται, περιγράφονται τα χαρακτηριστικά τους και παρουσιάζονται παραδείγματα. Συμπληρωματικά, παρουσιάζονται και τα διάφορα είδη πινέλων, εργαλείων και ο συναφής εξοπλισμός για την αποτελεσματική εφαρμογή των τεχνικών αυτών. Μέσα από αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι/ες θα πειραματιστούν με τις τεχνικές: α) της ζωγραφικής κάτω από το διαφανές υάλωμα με πυροχρώματα, stains και οξείδια, β) της διακόσμησης με πυροχρώματα, stains και οξείδια πάνω από το καλυπτικό υάλωμα (μαγιόλικα), γ) της εφαρμογής χρωματιστών καλυπτικών υαλωμάτων, δ) της πολλαπλής εμβάπτισης κεραμικών σε διάφανα χρωματιστά υαλώματα και ε) του διαχωρισμού των καλυπτικών υαλωμάτων με μολύβι.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Διακρίνουν τις τεχνικές διακόσμησης πάνω σε μπισκουί, βάσει των μεθόδων αερογράφου, πινέλου.
- Διακρίνουν τις τεχνικές εφυάλωσης πάνω σε μπισκουί, βάσει των μεθόδων βουτηχτά, περιχυτά.
- Εξηγούν την τεχνική των πολλαπλών βουτηγμάτων σε διάφανα χρωματιστά υαλώματα.
- Εφαρμόζουν τις τεχνικές διακόσμησης σε μπισκουί.
- Χρησιμοποιούν την τεχνική του διαχωρισμού των καλυπτικών υαλωμάτων.
- Ζωγραφίζουν με οξείδια ή/και πυροχρώματα πάνω από το υάλωμα (μαγιόλικα).

- Ζωγραφίζουν πάνω σε μπισκούι αντικείμενα, με χρωματιστά καλυπτικά υαλώματα.
- Μεταχειρίζονται διάφορα είδη πινέλων, αναλόγως του σχεδίου και της τεχνικής.
- Χρησιμοποιούν τις μεθόδους εφυάλωσης.
- Διακοσμούν με πυροχρώματα κάτω από το υάλωμα.
- Ενστερνίζονται τις δυνατότητες των τεχνικών διακόσμησης πάνω σε μπισκούι.
- Προτιμούν τις τεχνικές διακόσμησης που εξοικονομούν υλικά ή ενέργεια.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1 Ε: 2 Σ: 3

2.2.ΣΤ ΤΡΟΧΟΣ – ΜΕΣΑΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η ενότητα πραγματεύεται το ρόλο των στοιχείων που συνθέτουν τη φόρμα των αγγείων, από την άποψη της λειτουργικότητας και της αισθητικής. Παρουσιάζονται οι συγκεκριμένοι τρόποι κατασκευής και μέτρησης μεσαίων και μεγάλων αντικειμένων. Αναλύονται οι τρόποι κατασκευής και υπολογισμού της συγκόλλησης διαφόρων τύπων λαβών (χέρωμα). Επιδεικνύονται οι τρόποι κατασκευής, υπολογισμού και σύνθεσης των διαφόρων τμημάτων που συνθέτουν ένα αντικείμενο (τσαγιέρα, κουτί). Επισημαίνονται οι δυσκολίες στη δημιουργία σφαιρών σε διάφορα μεγέθη και οι παραλλαγές των κατασκευών αυτών με τη διαδικασία του ξυσίματος. Ταυτόχρονα, αυξάνεται το επίπεδο δυσκολίας με τη δημιουργία πιο απαιτητικών αντικειμένων λόγω της διαφοροποίησης των μεγεθών από μικρά σε μεσαία και μεγάλα, αλλά και λόγω των κατασκευαστικών ιδιαιτεροτήτων. Στόχος αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι ο εμπλουτισμός των γνώσεων των εκπαιδευομένων με τα νέα δεδομένα, η εξέλιξη του επιπέδου δεξιότητάς τους και η καλλιέργεια της συνθετικής τους ικανότητας.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Διακρίνουν τον λειτουργικό και αισθητικό ρόλο των αγγείων βάσει των στοιχείων που συνθέτουν τη φόρμα.
- Αναγνωρίζουν τις διαφορετικές τεχνικές μορφοποίησης στον τροχό, σύμφωνα με τις λειτουργικές και κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες των αγγείων.
- Αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους χερουλιών, τους τρόπους κατασκευής και συγκόλλησής τους.
- Κατασκευάζουν στον τροχό πιο σύνθετες φόρμες, με συγκόλληση των τμημάτων τους, σύμφωνα με τον αισθητικό και λειτουργικό ρόλο κάθε αγγείου.

- Εφαρμόζουν στον τροχό τις κινήσεις της τελικής διαμόρφωσης χείλους, πατούρας και φόρμας.
  - Εφαρμόζουν τους ενδεδειγμένους τρόπους μέτρησης των τμημάτων της σύνθετης φόρμας, ώστε κατά τη συγκόλληση να ταιριάζουν επακριβώς τα διαφορετικά τμήματα.
  - Τελειοποιούν τη φόρμα με την αφαιρετική διαδικασία (ξύσιμο) και τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων (ξεγυριστήρια).
  - Εφαρμόζουν διάφορους τρόπους κατασκευής λαβών (στον τροχό ή χειροποίητα).
  - Συγκολλούν τις διαφόρων τύπων λαβές (χέρωμα).
  - Υιοθετούν τους κανόνες εργονομίας για αποφυγή μυοσκελετικών προβλημάτων.
  - Προτιμούν την αφαιρετική διαδικασία (ξύσιμο) για την τελειοποίηση των αντικειμένων.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 0   Ε: 3   Σ: 3

2.3 ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.Α ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στόχος αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση βασικών γνώσεων για τα καλούπια. Αναλύεται τι είναι ο γύψος σαν υλικό, ποιες είναι οι ιδιότητες και οι εφαρμογές του. Οι εκπαιδευόμενοι/ες εισάγονται στη χρήση του γύψου για την κατασκευή καλουπιών, μέσω των οποίων γίνεται η αναπαραγωγή πιστών αντιγράφων διαφόρων προϊόντων της κεραμικής. Παρουσιάζονται οι τεχνικές κατασκευής γύψινων καλουπιών.

Επισημαίνονται οι ιδιαιτερότητες και ο αναγκαίος εξοπλισμός για την κατασκευή του καλουπιού, τη χρήση και το ξεκαλούπωμα.

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα εστιάζει στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις εργαστηριακές μεθόδους που είναι απαραίτητες για την κατασκευή προπλάσματος, πρότυπου καλουπιού, μονού καλουπιού για πατητό, στάμπας και ανάγλυφων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τις φυσικές ιδιότητες των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή καλουπιών.
- Αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη γύψων.
- Περιγράφουν τα στάδια κατασκευής καλουπιών, βάσει της φόρμας των αγγείων.
- Αναμειγνύουν το γύψο με νερό, στις ενδεδειγμένες αναλογίες.
- Κατασκευάζουν μοντέλα (προπλάσματα).
- Υπολογίζουν τη διόρθωση του μοντέλου.

- Εφαρμόζουν τα στάδια κατασκευής των καλουπιών.
  - Διαμορφώνουν στάμπες για τη χρήση τους πάνω σε άργιλο.
  - Κατασκευάζουν εσώγλυφα/εξώγλυφα σχέδια πάνω σε πλάκες γύψου.
  - Υιοθετούν την ενδεδειγμένη απόρριψη των υπολειμμάτων γύψου.
  - Εκτιμούν τη χρήση των καλουπιών για την παραγωγή πολλαπλών αντικειμένων και τις παραλλαγές τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1 Ε: 2 Σ: 3

2.3.B ΕΙΔΗ ΚΑΜΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΟΠΤΗΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στα ηλεκτρικά καμίνια, στη διαδικασία της όπτησης και στην τεχνική του πυροδοχείου. Στην ενότητα παρουσιάζονται η πρώτη όπτηση ή πρωτόπυρο (biscuit), όπου η άργιλος κεραμοποιείται, και η δεύτερη όπτηση, όπου με την εφυάλωση το κεραμικό αντικείμενο στεγανοποιείται. Αναλύεται ο ρόλος που παίζει η θερμοκρασία στη μετατροπή της αργίλου σε κεραμικό και ποιες θερμοκρασίες είναι κατάλληλες για τα διαφορετικά είδη αργίλου και υαλωμάτων. Επίσης, δίνεται έμφαση στη διαδικασία του καμινιάσματος, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά κάθε κατασκευής και το είδος όπτησης. Τέλος, παρουσιάζεται η διαδικασία του προγραμματισμού του ηλεκτρικού καμινιού για κάθε όπτηση (κύκλος όπτησης).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές των τεχνικών όπτησης (οξειδωση-αναγωγή).
- Αναγνωρίζουν τη φυσικοχημική συμπεριφορά των αργίλων στις θερμικές μεταβολές.
- Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές λειτουργίας του σύγχρονου ηλεκτρικού καμινιού.
- Προγραμματίζουν το ηλεκτρικό καμίνι σε διάφορες θερμοκρασίες όπτησης.
- Προγραμματίζουν στο ηλεκτρικό καμίνι διάφορους κύκλους όπτησης, αναλόγως της μάζας, των αντικειμένων και των επιθυμητών αποτελεσμάτων.
- Καμινιάζουν αντικείμενα για πρωτόπυρη (biscuit) όπτηση, βάσει του μεγέθους και του είδους των αντικειμένων.
- Καμινιάζουν αντικείμενα για μονόπυρη (terra cotta) και δίπυρη όπτηση.
- Πειραματίζονται με τη χρήση διαφόρων οξειδίων και αλάτων στην όπτηση σε πυροδοχείο.

- Συντάσσουν κατάλογο με τις παραμέτρους και τα αποτελέσματα κάθε όπτησης.
- Καθιερώνουν την ασφαλή τακτοποίηση των κούκων και πυροπλακών στην πρότερη θέση τους.
- Καθιερώνουν την καθαριότητα του ηλεκτρικού καμινιού έπειτα από κάθε όπτηση.
- Υιοθετούν μέτρα προστασίας για αποφυγή εγκαυμάτων και εισπνοής των αναθυμιάσεων από τις οπτήσεις.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1   Ε: 3   Σ: 4

2.3.Γ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα γίνεται αρχικά μια θεωρητική προσέγγιση σχετικά με την εμφάνιση της κεραμικής και ποιες ανάγκες αυτή εξυπηρέτησε στους αρχαίους πολιτισμούς. Παράλληλα, διερευνάται η σχέση της κεραμικής με την επιστήμη της αρχαιολογίας. Επίσης, εξετάζεται η αισθητική και η καλλιτεχνική αξία της κεραμικής, καθώς και ο πρακτικός ρόλος της στην καθημερινότητα. Η περίοδος που μελετάται είναι από την παλαιολιθική εποχή έως το Βυζάντιο. Μέσα σε αυτό το χρονικό πλαίσιο παρουσιάζονται η διακόσμηση και το σχηματολόγιο των αγγείων, που αποτελούν καθοριστικά στοιχεία χρονολόγησης και ένταξής τους σε σύνολα με κοινά τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά.

Επιπλέον, εξετάζονται θέματα που άπτονται της κεραμικής τεχνολογίας και αφορούν τη σύσταση των πηλών, την εξέλιξη των κεραμικών τροχών, τις τεχνικές όπτησης και τα είδη των καμινιών. Τέλος, η ενότητα πραγματεύεται το κοινωνικό πλαίσιο, μέρος του οποίου είναι η κεραμική, ανιχνεύοντας κατά περίπτωση τις διατροφικές συνήθειες (αγγεία αποθήκευσης, παρασκευής της τροφής και σερβιρίσματος), τις εμπορικές σχέσεις (αγγεία μεταφοράς ειδών), τις διαφοροποιήσεις στις ταφικές πρακτικές (ταφικοί πίθοι, λάρνακες, κτερίσματα, ομοιώματα), τις θρησκευτικές τελετές (σκεύη επιτέλεσης των τελετουργιών).

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία της κεραμικής τέχνης από τις απαρχές της.
- Αναγνωρίζουν τα κεραμικά έργα ανάλογα με το ευρύτερο τεχνοτροπικό πλαίσιο στο οποίο ανήκουν.
- Ανακαλύπτουν τα στοιχεία της κεραμικής τέχνης κατά τους προϊστορικούς χρόνους.
- Ανακαλύπτουν τις ιδιαιτερότητες της κινέζικης νεολιθικής κεραμικής σε σχέση με τον πηλίνο στρατό.
- Κατατάσσουν τα κεραμικά έργα τυπολογικά και τεχνολογικά.
- Διερευνούν τις ιστορικές εποχές που δημιουργήθηκαν.

- Διακρίνουν τη νεολιθική κεραμική (σε Κίνα, Ιαπωνία, Μεσοποταμία και ελλαδικό χώρο).
  - Αντιπαραβάλλουν την αιγυπτιακή με τη μινωική κεραμική.
  - Συγκρίνουν την κλασική και ελληνιστική κεραμική με τη ρωμαϊκή.
  - Επικρίνουν τις μεθόδους επικυριαρχίας των βυζαντινών επί της αρχαιοελληνικής κεραμικής.
  - Εκτιμούν το σχηματολόγιο της κυκλαδικής κεραμικής.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 2 Ε: 0 Σ: 2

2.3.Δ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – 18ος-20ος ΑΙΩΝΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει την εξέταση έργων τέχνης της χρονικής περιόδου από τον 18ο αιώνα μέχρι τον 20ό αιώνα μ.Χ. Παρουσιάζονται τα καλλιτεχνικά κινήματα του 19ου αιώνα (ρομαντισμός, ρεαλισμός, νατουραλισμός, ιμπρεσιονισμός, μεταϊμπρεσιονισμός, πουαντιγισμός, συμβολισμός, αρ νουβό), τα καλλιτεχνικά κινήματα του 20ού αιώνα (εξπρεσιονισμός, φοβισμός, κυβισμός, φουτουρισμός, ντανταϊσμός, υπερρεαλισμός, μπάουχαους, αφηρημένος εξπρεσιονισμός), η ιαπωνική τέχνη (ξυλογραφίες), η ελληνική παραδοσιακή τέχνη (κεραμική), η νεοελληνική ζωγραφική, χαρακτική και γλυπτική (19ος-20ός αιώνας).

Πέραν των τεχνοτροπικών χαρακτηριστικών των έργων αυτών, αναλύονται στοιχεία που αφορούν τα υλικά και τις τεχνικές τους και προσεγγίζεται ερμηνευτικά η επιλογή του εκάστοτε θεματολογίου. Τέλος, στα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής επισημαίνονται ενδεχόμενες τεχνοτροπικές ομοιότητες με έργα κεραμικής τέχνης που εντάσσονται σε αυτή την ιστορική περίοδο.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Κατονομάζουν τα κυριότερα εικαστικά κινήματα.
- Αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία των κυριότερων εικαστικών κινήματων στο χώρο της ζωγραφικής, από την Αναγέννηση έως τη σύγχρονη περίοδο.
- Ανακαλύπτουν την πορεία μορφών της ελληνικής λαϊκής τέχνης.
- Ερμηνεύουν την επιλογή του εκάστοτε θεματολογίου στα κινήματα τέχνης.
- Ανακαλύπτουν τη νεοελληνική τέχνη.
- Αναλύουν την ιστορική πορεία μορφών της νεοελληνικής τέχνης (ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική).
- Αντιπαραβάλλουν στα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής τεχνοτροπικές ομοιότητες με σύγχρονα έργα κεραμικής τέχνης.
- Συσχετίζουν τη ζωγραφική και τη γλυπτική στην ελληνική λαϊκή τέχνη.
- Εξετάζουν τα καλλιτεχνικά κινήματα του 19ου αιώνα.

- Υιοθετούν την οπτική των καλλιτεχνικών κινημάτων του 20ού αιώνα.
- Αποδέχονται τις ευρωπαϊκές επιρροές στη νεοελληνική τέχνη.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 1   Ε: 1   Σ: 1

2.3.Ε ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα πραγματεύεται τους τρόπους υλοποίησης σύνθετων κατασκευαστικών προκλήσεων, όπως: α) πολύπλοκα χρηστικά και διακοσμητικά αντικείμενα, β) συνθέσεις αντικειμένων και γ) αντικείμενα μεγάλων διαστάσεων. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι τρόποι ανάλυσης της αρχικής ιδέας μέσω σχεδίων, αναφορών σε ήδη υπάρχοντα κεραμικά συναφούς θεματολογίας, δημιουργία μακέτας και μινιατούρας για τη διερεύνηση της ιδανικής προσέγγισης κατασκευής. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την υλοποίηση των σύνθετων κατασκευών, επισημαίνονται τα είδη αργίλου και με βάση ποια κριτήρια γίνεται η επιλογή της καταλληλότερης. Επίσης αναλύονται οι μέθοδοι προετοιμασίας τους –ανάλογα με τις απαιτήσεις της κατασκευής– και ορίζονται οι προβλεπόμενες προσαρμογές στις διαστάσεις (λόγω συρρίκνωσης). Δίνεται έμφαση στα είδη των ειδικών εργαλείων και βοηθητικών κατασκευών για την υποστήριξη των αντικειμένων τόσο κατά την κατασκευή όσο και για το στέγνωμα και την όπτησή τους. Η ενότητα επιπλέον εστιάζει στη μεθοδολογία επιλογής της/των καταλληλότερης/ων τεχνικής/ών χειροποίητης κεραμικής για το εκάστοτε αντικείμενο και στην αποτελεσματικότερη διόρθωση τυχόν λαθών ή ελαττωμάτων κατά τη διάρκεια κατασκευής ή φινιρίσματος του αντικειμένου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν όλα τα απαραίτητα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή σύνθετων αντικειμένων.
- Αναγνωρίζουν όλες τις τεχνικές σύνθεσης των διαφορετικών τμημάτων των αντικειμένων.
- Σχεδιάζουν αντικείμενα σύμφωνα με την προσωπική τους έμπνευση.
- Κατασκευάζουν συνθέσεις αγγείων και διακοσμητικών αντικειμένων.
- Επιλύουν στατικά προβλήματα των σύνθετων αντικειμένων.
- Προσαρμόζουν τις διαστάσεις των σύνθετων αντικειμένων, λαμβάνοντας υπόψη τη συρρίκνωση της αργίλου.
- Υπολογίζουν τις διαστάσεις ανάλογα με τη χωρητικότητα του καμινιού που διαθέτουν.
- Διαμορφώνουν αντικείμενα μικρών, μεσαίων και μεγάλων διαστάσεων, συνδυάζοντας περισσότερες από μία τεχνικές.
- Επιμελούνται το σταδιακό στέγνωμα των διαφορετικών τμημάτων των αντικειμένων.

- Εκτιμούν τις δυνατότητες των συνδυαστικών τεχνικών κατασκευής αντικειμένων.
  - Υποστηρίζουν την καινοτομία στη διαμόρφωση αντικειμένων με σύγχρονη αντίληψη.
  - Υιοθετούν τον καθαρισμό εργαλείων και χώρων ακολουθώντας τους κανόνες αποφυγής σιλίκωσης.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 0 Ε: 3 Σ: 3

2.3.ΣΤ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΤΗ ΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΡΙΤΗ ΟΠΤΗΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα εστιάζει στις τεχνικές πλαστικής διακόσμησης της φόρμας και της τρίτης όπτησης. Αναλύεται ο χαρακτηρισμός «πλαστική διακόσμηση», που υποδηλώνει ότι οι τεχνικές αυτές (όπως ανάγλυφο, διάτρητο και εμπίεστο) εφαρμόζονται στην άργιλο με την επεξεργασία της επιφάνειας και των τοιχωμάτων του αντικειμένου πριν αυτή αποξηραθεί. Επίσης, επισημαίνεται ότι ο διακοσμητικός πλασμός μπορεί να εκτελείται παράλληλα με την κατασκευή του αντικειμένου, με την εμφανή συγκόλληση μακαρονιού ή άλλων αποτμημάτων αργίλου, τα οποία συναποτελούν ένα αντικείμενο.

Ακόμη, η ενότητα αυτή φέρνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε επαφή με τα είδη διακόσμησης της τρίτης όπτησης σε οξειδωση. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα είδη αυτής της διακόσμησης που περιλαμβάνουν την εφαρμογή εξειδικευμένων υλικών (χρυσό, χαλκομανίες κ.λπ.).

Οι εκπαιδευόμενοι/ες θα εφαρμόσουν τις επιπλέον χρωστικές παρεμβάσεις σε υαλωμένα κεραμικά, τα οποία ψήνονται σε οξειδωτικό τρίτο ψήσιμο στις ενδεδειγμένες θερμοκρασίες.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τις τεχνικές πλαστικής διακόσμησης στην άργιλο (χτίσιμο με εμφανές μακαρόνι, πρόσθετα ανάγλυφα στοιχεία).
- Αναγνωρίζουν τις μεικτές τεχνικές διακόσμησης στην άργιλο (σκαλιστό, εμπίεστο, υφές).
- Αναγνωρίζουν τις αφαιρετικές τεχνικές διακόσμησης (διάτρητο).
- Αναγνωρίζουν τις τεχνικές διακόσμησης της τρίτης όπτησης πάνω σε ψημένο υάλωμα.
- Εφαρμόζουν χρώματα χαμηλής φωτιάς πάνω από το ψημένο υάλωμα.
- Εφαρμόζουν χαλκομανίες πάνω σε ψημένο υάλωμα.
- Εφαρμόζουν οξειδωτικά λούστρα (χρυσό, ασήμι, πλατίνα) πάνω σε ψημένο υάλωμα.
- Διακοσμούν με πρόσθετα ανάγλυφα στοιχεία τα αντικείμενα.
- Εφαρμόζουν μεικτές τεχνικές διακόσμησης στην άργιλο.
- Τροποποιούν αντικείμενα με τις αφαιρετικές τεχνικές διακόσμησης στην άργιλο.

- Συνδυάζουν δύο ή περισσότερες τεχνικές διακόσμησης με υαλώματα σε μπισκούι.
  - Ενστερνίζονται τις δυνατότητες των τεχνικών πλαστικής διακόσμησης και μεικτών τεχνικών στην άργιλο.
  - Υιοθετούν την ασφαλή χρήση των λούστρων τρίτης όπτησης σε οξειδωση, σε καλώς αεριζόμενους χώρους.
  - Διερωτώνται για την αναγκαιότητα της τρίτης όπτησης σε σχέση με την εξοικονόμηση ενέργειας.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 0 Ε: 2 Σ: 2

2.3.Z ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην κατανόηση και δημιουργία ειδικών υαλωμάτων για εφαρμογή σε κεραμικές επιφάνειες. Η ενότητα πραγματεύεται το χρωματισμό υαλωμάτων όλων των θερμοκρασιών με χρωστικά οξείδια, πυροχρώματα, stains και τις αναμείξεις τους. Παρουσιάζονται τα ειδικά υαλώματα, όπως μακροκρυσταλλικά και μικροκρυσταλλικά υαλώματα (αβεντουρίνες), αλατογυαλώματα, μονόπυρα υαλώματα και υαλώματα στάχτης, καθώς και υαλώματα με ειδικά αποτελέσματα (cristallina a spessore) σε οξειδωτική ατμόσφαιρα. Περιγράφεται η σύνθεσή τους, οι διαφοροποιήσεις στη δομή τους, οι ειδικοί τρόποι όπτησής τους και το τελικό οπτικό και απτικό τους αποτέλεσμα μέσα από παραδείγματα και παρουσιάσεις έργων επαγγελματιών κεραμιστών/τριών. Επίσης, γίνεται αναφορά και ιστορική αναδρομή στην τεχνική raku. Οι εκπαιδευόμενοι/ες πειραματίζονται στη χρήση υαλωμάτων raku για αναγωγική ατμόσφαιρα. Επιπλέον, αναλύονται τα αποτελέσματα και επισημαίνονται οι διαφοροποιήσεις της οξειδωτικής όπτησης και της όπτησης αναγωγικής ατμόσφαιρας, όσον αφορά τη δράση ορισμένων χρωστικών οξειδίων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τη δράση των χρωστικών οξειδίων, πυροχρωμάτων, stains και τους κατάλληλους συνδυασμούς μεταξύ τους για το χρωματισμό των υαλωμάτων.
- Αναγνωρίζουν τις συνταγές υαλωμάτων για μονόπυρη όπτηση, βάσει των πρώτων υλών που περιέχουν.
- Αναγνωρίζουν τους ενδεδειγμένους κύκλους όπτησης για διαφορετικές τεχνικές και ειδικά υαλώματα.
- Χρησιμοποιούν χρωστικά οξείδια, πυροχρώματα, stains και τους συνδυασμούς μεταξύ τους για το χρωματισμό των υαλωμάτων.
- Ζυγίζουν τα υλικά των συνταγών ειδικών υαλωμάτων.

- Εφαρμόζουν τις επιτυχείς συνταγές που προκύπτουν από τους πειραματισμούς τους, με τη χρήση διαφορετικών τεχνικών εφυάλωσης.
  - Πραγματοποιούν οπτήσεις με διαφορετικές τεχνικές και χρονοδιάγραμμα θερμοκρασίας.
  - Καταγράφουν τις συνταγές των ειδικών υαλωμάτων, τις δοκιμές και τα αποτελέσματα για αρχειοθέτηση και περαιτέρω βελτίωση.
  - Εφαρμόζουν υαλώματα με αναγώγιμες πρώτες ύλες.
  - Ευαισθητοποιούνται για την προφύλαξη από την τοξικότητα των χρωστικών οξειδίων, πυροχρωμάτων και stains.
  - Καθιερώνουν την ασφαλή αρχειοθέτηση και φύλαξη των ειδικών υαλωμάτων.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1   Ε: 2   Σ: 3

2.3.Η ΤΡΟΧΟΣ – ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΦΟΡΜΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**
Η μαθησιακή ενότητα εστιάζει στους τρόπους αναπαραγωγής της ίδιας φόρμας. Ειδικότερα, επισημαίνεται η χρήση του γερανιού και του κουμπάσου για την εξασφάλιση της ακριβούς αποτύπωσης του ύψους και φάρδους των αγγείων και τη διευκόλυνση της επανάληψης της ίδιας ακριβώς φόρμας.
Στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/ες εισάγονται επιπλέον στην εναλλακτική διαμόρφωση αγγείων στον τροχό για δημιουργία ασύμμετρων και μοναδικών αντικειμένων, όπως είναι τα έκκεντρα ή τροποποιημένα με ευφάνταστες μεθόδους αγγεία. Παρουσιάζονται οι χρήσεις των ειδικών εργαλείων για την τελική μορφοποίηση των εναλλακτικών αγγείων τροχού.
Η ενότητα πραγματεύεται επίσης τον πειραματισμό με τις τεχνικές διαμόρφωσης με χρωματιστούς πηλούς (ανάμεικτο, κοφτό, στρόβιλος). Ακόμη, δίνεται έμφαση στην παραγωγή τροχοποίητων τμημάτων, τα οποία διαμορφώνονται και παραλλάσσονται με τη χρήση ειδικών εργαλείων και με τη συγκόλλησή τους δημιουργούν μια μοναδική πρωτότυπη φόρμα.
Στόχος αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι να εντρυφήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες στις πολλαπλές δυνατότητες που τους δίνει η χρήση του τροχού, ώστε να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους.
- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
  - Αναγνωρίζουν τις κατασκευαστικές ιδιομορφίες που σχετίζονται με τις λειτουργίες του αντικείμενου.
  - Αντιλαμβάνονται το ρόλο του γερανιού στην παραγωγική διαδικασία.
  - Ανακαλύπτουν τις κατασκευαστικές προκλήσεις που προκύπτουν κατά τη σχηματοποίηση εξελιγμένων φορμών.
  - Παράγουν ενότητες ειδών εστίασης.

- Κατασκευάζουν σύνθετα αγγεία, συναρμολογώντας τα επιμέρους τροχοποϊήτα μέρη.
  - Τροποποιούν την περιμετρικότητα της φόρμας του αγγείου με τη χρήση ειδικών τεχνικών.
  - Κατασκευάζουν έκκεντρα αγγεία.
  - Εκτελούν ανάγλυφες διακοσμήσεις επί των αγγείων κατά τη μορφοποίησή τους.
  - Παράγουν αγγεία με τις τεχνικές των χρωματιστών πηλών.
  - Υιοθετούν τον πειραματισμό στην περιμετρικότητα της φόρμας ώστε να παράγουν πρωτότυπο έργο.
  - Διερευνούν την εξέλιξη των τροχοποϊήτων αγγείων στη σύγχρονη εποχή.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 0 Ε: 2 Σ: 2

2.4 ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**
Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν να αντιμετωπίσουν και να εφαρμόσουν ολιστικά τις αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητες όλων των προηγούμενων εξαμήνων, καθώς καλούνται να υλοποιήσουν μια σύνθετη εργασία αυξημένων απαιτήσεων και επαγγελματικών προδιαγραφών. Η ενότητα εμπεριέχει επιλογή θέματος, σχεδιασμό, έρευνα και πειραματισμό. Παρά το γεγονός ότι είναι ένα καθαρά ατομικό έργο, ενθαρρύνεται η μεταξύ των εκπαιδευομένων συνεργασία, αφού μέσα από τη συζήτηση και ανταλλαγή των διαφορετικών προκλήσεων και δυσκολιών που αντιμετωπίζει καθένας/μία τούς δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξουν περαιτέρω το δημιουργικό τους πνεύμα και να εμπλουτίσουν την εμπειρία τους.
Ο σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/ες να αναπτύξουν όλες τις δυνατότητές τους, να οργανώσουν τη σκέψη τους και να δικαιολογήσουν τις επιλογές τους στην πορεία της ολοκλήρωσης ενός συνόλου πρωτότυπων έργων τα οποία θα φέρουν την προσωπική τους σφραγίδα. Η ενότητα προετοιμάζει τους/τις εκπαιδευομένους/ες να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της συνεχώς αναπτυσσόμενης αγοράς των κεραμικών ειδών.
- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
  - Σχεδιάζουν σύνολα πρωτότυπων αντικειμένων.
  - Σχεδιάζουν τη διακόσμηση των αντικειμένων.
  - Δέχονται την ανάγκη τεκμηρίωσης της τελικής τους επιλογής.
  - Αξιολογούν και να επιλύουν κατασκευαστικές ιδιορρυθμίες πριν από την έναρξη των εργασιών.
  - Καθορίζουν τις κατάλληλες αργίλους και τα κατάλληλα εργαλεία για τις κατασκευές τους.

- Κατασκευάζουν τα επιλεγμένα αντικείμενα.
  - Πραγματοποιούν πειράματα υαλωμάτων ώστε να καταλήξουν στο ενδεδειγμένο για τα αντικείμενά τους.
  - Προβαίνουν σε διορθώσεις των ελαττωματικών υαλωμάτων.
  - Εφυαλώνουν, χρησιμοποιώντας τεχνικές που συνάδουν με τη φόρμα και τη διακόσμηση των αντικειμένων τους.
  - Πραγματοποιούν πειραματικές οπτήσεις υαλωμάτων.
  - Ερμηνεύουν τα ελαττωματικά αποτελέσματα των οπτήσεων.
  - Καταγράφουν τη σταδιακή εξέλιξη του έργου (φωτογραφίες, δείγματα κ.λπ.).
  - Υιοθετούν την οργάνωση παρουσίασης των έργων τους για κάθε επαγγελματική προώθηση και μελλοντική αναφορά.
  - Καθιερώνουν όλα τα στάδια προετοιμασίας μιας ολοκληρωμένης παρουσίασης της δουλειάς τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 0 Ε: 10 Σ: 10

2.4.B ΕΚΜΑΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΜΑΓΕΥΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Αυτή η μαθησιακή ενότητα εστιάζει στην απόκτηση βασικών γνώσεων αναφορικά με τη χειροποίητη κατασκευή καλουπιών (μονού, διπλού και πολλαπλού καλουπιού για χυτό, καθώς και διπλού, πολλαπλού για πατητό καλούπι) για την παραγωγή πολλαπλών αντικειμένων. Επιπλέον, παρουσιάζεται η χρήση των πάγκων χύτευσης καθώς και των ειδών πρέσας που χρησιμοποιούνται στις βιομηχανίες ειδών κεραμικής.

Η ενότητα πραγματεύεται τα σπαστά καλούπια, τα οποία αποτελούνται από πολλά κομμάτια και χρησιμοποιούνται για την αποτύπωση μιας πολύπλοκης φόρμας, διευκολύνοντας την εύκολη αφαίρεση των κομματιών χωρίς αυτά να υποστούν φθορές ή σπασίματα. Αναλύεται η αναγκαιότητα κατασκευής τόσων κομματιών όσων καθορίζονται από την ίδια τη φόρμα, βάσει των όγκων και των εξοχών που διαθέτει. Επισημαίνεται ότι τα διαφορετικά αυτά κομμάτια πρέπει να περιβάλλονται από μια γύψινη σάρπα, στην οποία εφαρμόζουν και που τα συγκρατεί στη σωστή τους θέση. Επίσης, εξηγείται ότι αυτή η τεχνική είναι η ενδεδειγμένη για την παραγωγή πολλαπλών αντικειμένων και αντικειμένων με πολύπλοκες φόρμες.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν όλων των ειδών τα καλούπια.
- Αναγνωρίζουν τη χρήση των πάγκων χύτευσης.
- Ερμηνεύουν τις φυσικοχημικές ιδιότητες των χυτών αργίλων που χρησιμοποιούνται στην εκμάγευση.
- Κατασκευάζουν μονοκάλουπο για χυτή άργιλο.

- Υπολογίζουν τα κομμάτια που απαιτούνται για την κατασκευή των σπαστών καλουπιών μεγάλων διαστάσεων και τη σάρπα που χρειάζονται.
- Κατασκευάζουν σπαστά καλούπια από τρία ή και περισσότερα μέρη για πατητό.
- Κατασκευάζουν σπαστά καλούπια από τρία ή και περισσότερα μέρη για χυτό.
- Προβλέπουν κλειδιά στα σπαστά καλούπια μεγάλων διαστάσεων.
- Χειρίζονται τους πάγκους χύτευσης.
- Καθιερώνουν την ασφαλή απομάκρυνση των υπολειμμάτων γύψου.
- Υιοθετούν την καθαριότητα των εργαλείων και του χώρου εργασίας για να μην αχρηστεύονται από το γύψο.
- Συνηθίζουν να χειρίζονται κατάλληλα το βάρος των εκμαγείων για να αποφεύγουν τα μυοσκελετικά προβλήματα.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ: 0 Ε: 4 Σ: 4

2.4.Γ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει την παρουσίαση και μελέτη της κεραμικής στην Άπω Ανατολή, στον ισλαμικό κόσμο, στην προκολομβιανή Αμερική, καθώς και στη δυτική Ευρώπη, από την περίοδο του Μεσαίωνα και εξής με κατάληξη στην κεραμική τέχνη του 20ού αιώνα. Σε αυτό το χρονικό πλαίσιο εξετάζεται η διακόσμηση και το σχηματολόγιο των αγγείων, που αποτελούν καθοριστικό στοιχείο χρονολόγησής και ένταξής τους σε σύνολα με κοινά τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά. Παράλληλα, παρουσιάζονται θέματα που αφορούν τις κοινωνικές και ιστορικές παραμέτρους της πορείας της κεραμικής τέχνης, τα οποία καθόρισαν ανά περίοδο βασικά της γνωρίσματα. Επισημαίνεται ότι τα θέματα αυτά άπτονται της κεραμικής τεχνολογίας, αναφέρονται στη σύσταση των αργίλων, στην εξέλιξη των κεραμικών τροχών, στις τεχνικές όπτησης και στα είδη των καμινιών. Τέλος, η κεραμική εξετάζεται αφενός στο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει –ανιχνεύοντας διατροφικές συνήθειες, εμπορικές σχέσεις, ταφικές πρακτικές, θρησκευτικές τελετές– και αφετέρου στο καλλιτεχνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει, με έμφαση στα γνωστά καλλιτεχνικά κινήματα της δυτικής Ευρώπης.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τα στοιχεία της νεοελληνικής κεραμικής τέχνης (παραδοσιακής και σύγχρονης).
- Εντοπίζουν τις κοινωνικές και ιστορικές παραμέτρους της πορείας της κεραμικής τέχνης που καθόρισαν ανά περίοδο τα βασικά της γνωρίσματα.
- Αντιστοιχίζουν την ευρωπαϊκή με την κινέζικη πορσελάνη.
- Συσχετίζουν την αγγλοσαξονική σχολή με τη σχολή της κεντρικής Ευρώπης.

- Ανακαλύπτουν την κεραμική στην Κίνα, την Κορέα και την Ιαπωνία.
  - Εντοπίζουν την τεχνολογία της ισλαμικής κεραμικής.
  - Ερμηνεύουν τις διαφορές στην προκολομβιανή αμερικανική κεραμική με την κεραμική των πολιτισμών που έκαναν χρήση τροχού.
  - Επαληθεύουν τις αμφίδρομες επιρροές ανάμεσα στην ευρωπαϊκή και την απωανατολίτικη πορσελάνη.
  - Προσαρμόζουν στοιχεία της παραδοσιακής κεραμικής στην παραγωγή τους, με σύγχρονη αντίληψη.
  - Επιλέγουν να χρησιμοποιούν διακοσμητικά στοιχεία από διάφορες ιστορικές περιόδους.
  - Ενθαρρύνονται να γνωρίσουν τους σύγχρονους/ες Έλληνες/ίδες κεραμίστες/τριες.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1   Ε: 0   Σ: 1

2.4.Δ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΠΤΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**
Σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευομένους/ες στα είδη των εναλλακτικών καμινιών και στις διαδικασίες αυτού του είδους όπτησης. Περιγράφονται τα είδη καμινιών μέσα από ιστορική αναφορά και παρουσίαση φωτογραφικού υλικού και επισημαίνονται οι διαφοροποιήσεις στα αποτελέσματα της χρήσης τους. Αναλύονται οι ειδικές απαιτήσεις, όχι μόνο στην κατασκευή των εναλλακτικών καμινιών αλλά και στην καύσιμη ύλη, για να αποδοθούν τα ιδιαίτερα αποτελέσματά τους. Περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά των τελικών κεραμικών που παράγονται από τις εναλλακτικές οπτήσεις, πώς αυτά διαφοροποιούνται από τα κεραμικά που ψήνονται σε ηλεκτρικό καμίνι και ποιες είναι οι κατάλληλες χρήσεις τους, ανάλογα με τη στεγανοποίησή τους.
- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
  - Αναγνωρίζουν την ορολογία της όπτησης.
  - Ερμηνεύουν τους διαφορετικούς τύπους καμινιών και τα είδη καμινιάσματος.
  - Διακρίνουν τα καμίνια, ανάλογα με τα καύσιμα που χρησιμοποιούν.
  - Διακρίνουν τις μεθόδους για τον έλεγχο της θερμοκρασίας στα διαφορετικά είδη καμινιών.
  - Επεξηγούν τις βασικές κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες των καμινιών που απαιτούνται για ειδικές τεχνικές όπτησης.
  - Συνθέτουν συνταγές για τις οπτήσεις στα εναλλακτικά καμίνια.
  - Εφαρμόζουν τις γνώσεις των τεχνικών όπτησης.
  - Εκτελούν οπτήσεις εναλλακτικών καμινιών (πρωτόγονη όπτηση – καμίνι χαρτιού – καπνιστά αντικείμενα – καμίνι raku).

- Χρησιμοποιούν πυρομετρικούς κώνους για τον έλεγχο της θερμοκρασίας.
- Παροτρύνονται να χρησιμοποιούν μάσκα και γάντια θερμοπροστασίας ώστε να προφυλάσσονται από τα εγκαύματα.
- Υιοθετούν τη χρήση ανάλογων εργαλείων για κάθε διαφορετικού είδους όπτηση ώστε να διευκολύνεται το έργο τους.
- Ευαισθητοποιούνται για το ενεργειακό τους αποτύπωμα σε σχέση με τα είδη οπτήσεων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ: 1   Ε: 4   Σ: 5

Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

1.1 Θεωρητική κατάρτιση

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

- Πίνακας μαρκαδόρου, σπόγγος, μαρκαδόρος
- Laptop (κατά προτίμηση) ή desktop (RAM>=8GB, οθόνη>=15.6", Ανάλυση Οθόνης>=1920X1080, δίσκος SSD>=250GB)
- Projector (Φωτεινότητα έγχρωμη και λευκή>=3.400 Lumen, Λόγος Αντίθεσης>=15.000:1, Μέγεθος προβολής 30-350 ίντσες, Συνδεσιμότητα USB, VGA, HDMI, Ηχεία >=5 Watt) ή εναλλακτικά τηλεόραση SMART >=50 ιντσών (Ανάλυση Οθόνης 4K Ultra HD)
- Μπαλαντέζα και πολύμπριζο

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

- Διαδραστικός πίνακας

1.2 Εργαστήρια

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

Ελεύθερο σχέδιο – Σκίτσο – Στοιχεία χρωματολογίας

- Καβαλέτα - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Κάθισμα - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Αντικείμενα, αγάλματα

Γραμμικό σχέδιο

- Τραπέζια 80X80 εκ. - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Καθίσματα - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Πίνακας μαρκαδόρου, σπόγγος, μαρκαδόρος

Λοιπές μαθησιακές ενότητες – Γενικός εξοπλισμός

- Φυσικός φωτισμός: ανοίγματα παραθύρων >24% των m² του εμβαδού της διδακτικής αίθουσας
- Τεχνητός φωτισμός/100 m² του εμβαδού της διδακτικής αίθουσας: 750W θερμού φωτισμού ή 42 lumen σε λαμπτήρες led
- Δύο (2) γούρνες και υδραυλική εγκατάσταση κατάλληλη για πολλά ιζήματα σε κάθε αίθουσα εργαστηρίων
- Έκταση εργαστηρίου 3-4 τ.μ. ανά εκπαιδευόμενο/η με σύστημα εξαερισμού
- Ατομικοί πάγκοι 80X80 εκ. ανά εργαστήριο
- Φωριαμός με κλειδαριά - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Καθίσματα - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Ένας (1) μεγάλος πάγκος κοινής χρήσης ανά εργαστήριο
- Μία (1) μεγάλη ζυγαριά (5 κιλών)
- Πίνακας μαρκαδόρου, σπόγγος, μαρκαδόρος/αίθουσα διδασκαλίας
- Μία (1) ραφιέρα ανά μαθησιακή ενότητα εξαμήνου: ύψους 200cm, με 5 ράφια 180X40 cm και απόσταση ύψους μεταξύ τους 40 cm
- Τέσσερις (4) ντουλάπες για φύλαξη υλικών πρώτων υλών με κλειδαριά, δίφυλλες
- Από πέντε (5) σίτες 80, 100 και 120 mesh αντιστοίχως

Λοιπές μαθησιακές ενότητες – Ειδικός εξοπλισμός

Πηλοπλαστική, Πηλοπλαστική-κατασκευές, Κατασκευές

- Τριάντα (30) επιτραπέζιοι τροχοί (τορνέτες) - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Τριάντα (30) πινακίδες πηλοπλαστικής από κόντρα πλακέ θαλάσσης, τετράγωνες 50X50X2 cm
- Τριάντα (30) πινακίδες πηλοπλαστικής από κόντρα πλακέ θαλάσσης, τετράγωνες 25X25X2 cm
- Ένας (1) πάγκος ζυμώματος
- Άργιλοι χαμηλών και υψηλών θερμοκρασιών

Διακόσμηση – Τεχνικές χρωματιστών μπαντανάδων, Τεχνικές διακόσμησης σε μπισκούι, Τεχνικές πλαστικής διακόσμησης στη φόρμα και σε τρίτη όπτηση

- Τριάντα (30) πινακίδες διακόσμησης από κόντρα πλακέ θαλάσσης τετράγωνες 25X25X1,5 cm
- Τριάντα (30) πινακίδες διακόσμησης από κόντρα πλακέ θαλάσσης, τετράγωνες, 30X30X1,5 cm
- Δύο (2) μπομόμετρα
- Πυροχρώματα, stains, χρωστικά οξειδία, χρώματα χαμηλής φωτιάς
- Γυαλώματα διαφόρων τύπων και θερμοκρασιών

- Τιμπίδες γυαλώματος

Τεχνογνωσία και πρώτες ύλες των αργίλων, Θεωρία και τεχνική εφαρμογή βασικών υαλωμάτων, Τεχνογνωσία και παρασκευή ειδικών υαλωμάτων

- Ραφιέρα ανά ενότητα εξαμήνου: ύψους 200 cm με δέκα (10) ράφια 120X30 cm και απόσταση ύψους μεταξύ τους 20 cm
- Πέντε (5) μικρές ζυγαριές ακριβείας (διαβάθμισης 0,01 gr)
- Πρώτες ύλες κεραμικής

Τροχός-μικρά αντικείμενα, Τροχός-μεσαία και μεγάλα αντικείμενα, Τροχός-πολλαπλά και σύνθετες φόρμες

- Ηλεκτρικοί τροχοί αγγειοπλαστικής – ένας ανά δύο εκπαιδευόμενους/ες
- Εξήντα (60) πινακίδες τροχού από κόντρα πλακέ θαλάσσης, παραλληλόγραμμες, 25X50X2,4 cm
- Σαράντα (40) πινακίδες τροχού από κόντρα πλακέ θαλάσσης, παραλληλόγραμμες, 20X30X2,4 cm
- Σαράντα (40) πινακίδες τροχού από κόντρα πλακέ θαλάσσης, παραλληλόγραμμες, 15X20X2 cm
- Δέκα (10) πινακίδες τροχού για μεγάλα αντικείμενα από κόντρα πλακέ θαλάσσης, τετράγωνες, 40X40X2,4 cm
- Ξύλινα πανωτρόχια από κόντρα πλακέ θαλάσσης, διαμέτρου 30X2,4 cm
- Δύο (2) πάγκοι ζυμώματος
- Άργιλος

Γυψοτεχνική, Εκμαγεία και εκμάγευση

- Πέντε (5) μελαμίνες λευκές 50X50 cm
- Είκοσι (20) μελαμίνες λευκές 55X30 cm
- Τέσσερις (4) μέγγενες
- Γύψος καλλιτεχνίας
- Άργιλος προπλάσματος
- Πέντε (5) ξύστρες γύψου

Είδη καμινιών και όπτηση, Τεχνικές όπτησης

- Μία (1) ντουλάπα για φύλαξη ειδών καμινιάσματος, με κλειδαριά
- Ένα (1) τριφασικό καμίνι για 1300oC χωρητικότητας 80-85 λίτρων, με απορροφητήρα και σύστημα εξαερισμού
- Ένα (1) τριφασικό καμίνι για 1300oC χωρητικότητας 1.150 λίτρων περίπου, με απορροφητήρα και σύστημα εξαερισμού
- Εξοπλισμός για τα καμίνια (ηλεκτρονικό σύστημα ελέγχου θερμοκρασίας [controller], πυρόπλακες, κούκοι, στηρίγματα)
- Δύο (2) μάσκες με φίλτρο αερίων ημιπροσώπου
- Δύο (2) ζεύγη πυρίμαχα γάντια
- Ένα (1) καμίνι gaku με πλήρη εξοπλισμό (2 φιάλες υγραερίου με διακλαδωτή

[κολεκτέρ], μανόμετρο, καυστήρας, συμβατικό πυρόμετρο, πυρότουβλα για κατασκευή βάσης, μεταλλικά δοχεία αναγωγής, τσιμπίδα raku)

- Πυροσβεστήρας/m2

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

Ελεύθερο σχέδιο – Σκίτσο – Στοιχεία χρωματολογίας

- Προτομές

Γραμμικό σχέδιο

- Φωριαμός - 1/εκπαιδευόμενο/η με κλειδαριά
- Σχεδιαστήριο ή τραπέζι με ανάκληση - 1/εκπαιδευόμενο/η

Πηλοπλαστική, Πηλοπλαστική-κατασκευές, Κατασκευές

- Μία (1) μακαρονιέρα
- Μία (1) φυλλιέρα
- Ένα (1) ζυμωτήριο
- Τροχήλατη ραφιέρα για την ασφαλή μετακίνηση των αντικειμένων κατά τις διάφορες φάσεις εργασιών
- Μικροεργαλεία 30 x (ξυλογλυφίδες, σιδηρογλυφίδες)
- Ένα (1) πιστόλι θερμού αέρα
- Αναδευτήρας χυτού πηλού και σμάλτου (μίξερ μοτέρ με ιπποδύναμη ½ του ίππου και 1400 στροφές)

Διακόσμηση, Τεχνικές χρωματιστών μπαντανάδων, Τεχνικές διακόσμησης σε μπισκούι, Τεχνικές πλαστικής διακόσμησης στη φόρμα και σε τρίτη όπτηση

- Καμπίνα αερογράφου με τον εξαερισμό της
- Ένα (1) κομπρεσέρ
- Ένα (1) μεγάλο πιστόλι αερογράφου για εφυάλωση
- Ένα (1) μικρό πιστόλι αερογράφου για διακόσμηση
- Τρεις (3) τροχήλατες ραφιέρες για την ασφαλή μετακίνηση των αντικειμένων κατά τις διάφορες φάσεις εργασιών (1η για υγρά και μελίχλωρα αντικείμενα, 2η για οπτά, 3η για εφυαλωμένα)

Τεχνογνωσία και πρώτες ύλες των αργίλων

- Πέντε (5) μικρές ζυγαριές ακριβείας (διαβάθμισης 0,01 gr)
- Ηλεκτρικό δοκιμαστικό καμίνι με τον εξοπλισμό καμινιάσματος και τον αυτοματισμό του

Τροχός-μικρά αντικείμενα, Τροχός-μεσαία και μεγάλα αντικείμενα, Τροχός-πολλαπλά και σύνθετες φόρμες

- Ένα (1) ζυμωτήριο
- Γεράνια αγγειοπλαστικής - 1/εκπαιδευόμενο/η
- Ηλεκτρικοί τροχοί αγγειοπλαστικής - 1/εκπαιδευόμενο/η

Γυψοτεχνική, Εκμαγεία και εκμάγευση

- Ρητίνη ή λάστιχο για καλούπια

Είδη καμινιών και όπτηση, Τεχνικές όπτησης

- Δεύτερη τσιμπίδα raku
- Ραφιέρα για πυρόπλακες και κούκους
- Ηλεκτρικό τριβείο για καθαρισμό πυροπλακών

2. Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευομένους/ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο, συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ένα αλληλεπιδραστικό περιβάλλον μάθησης υποστηρίζουν η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών, όπως ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις-απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους από τη θεματολογία κάθε μαθησιακής ενότητας, καθώς και από τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας, δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (project), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/τριών, ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Οι παραπάνω δραστηριότητες μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζομένων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΙΕΚ όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκηση/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και στο επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010), όπως ισχύει.
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ/03-02-89), όπως ισχύει.
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β/2015), όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-08-2021, Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ5/97484, με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 4146/Β/09-09-2021, Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός αναγκαίος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

3.1 Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

Η υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου αφορά ακόμη τη μέριμνα της υγείας και ασφάλειας στους χώρους εκπαίδευσης. Είναι σημαντικό να παρέχονται οι κατάλληλες διευκολύνσεις και τα μέσα για την καλή λειτουργία και να πληρούνται οι προδιαγραφές για την ικανοποιητική κατάσταση των εργαστηρίων από την άποψη της αποτελεσματικής προστασίας των εκπαιδευομένων. Αυτό επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την τήρηση κανόνων όπως ο γενικός εξαερισμός με παράθυρα, η σήμανση επικινδυνότητας πρώτων υλών στους αποθηκευτικούς χώρους και στα δοχεία φύλαξης, το φαρμακείο πρώτων βοηθειών (εξοπλισμένο οπωσδήποτε με προϊόντα για εγκαύματα και δηλητηρίαση), το οποίο πρέπει να ενημερώνεται μηνιαίως. Επιπλέον, να προβλέπεται η επαρκής γείωση του μηχανολογικού εξοπλισμού, οι αναγκαίες συντηρήσεις, επισκευές και καθαρισμοί του, καθώς και η άμεση αντικατάστασή του στις περιπτώσεις που παρουσιάζει προχωρημένη φθορά ή έχει λήξει ο επιτρεπόμενος χρόνος χρήσης του.

Επίσης, στους εσωτερικούς εργαστηριακούς χώρους όπου βρίσκονται τα καμίνια είναι απαραίτητος ο εξαερισμός εδάφους ή οροφής των καμινιών, καθώς και η σήμανση λειτουργίας τους για προστασία από εγκαύματα. Τέλος, σημαντική είναι η πυροπροστασία των χώρων σύμφωνα με τις πυροσβεστικές διατάξεις για την πυρασφάλεια (πυροσβεστήρες, πυροσβεστική φωλεά κ.λπ.).

Τα διάφορα μέτρα πρέπει να ανταποκρίνονται στις συνθήκες που επικρατούν στο χώρο του εργαστηρίου, να έχουν επιλεγεί με πρόνοια στις εργονομικές ανάγκες και τις ανάγκες προστασίας της υγείας των εκπαιδευομένων. Οι εξοπλισμοί προστασίας πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τις προβλεπόμενες χρήσεις και σύμφωνα με τις οδηγίες των κατασκευαστών.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες, αφού ενημερωθούν για τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στους εργαστηριακούς χώρους, θα πρέπει:

- να προσέχουν κατά τη χρήση του μηχανολογικού εξοπλισμού (π.χ. στα καμίνια για αναθυμιάσεις, εγκαύματα),
- να χρησιμοποιούν με προσοχή τον μηχανολογικό εξοπλισμό για την αποφυγή μικροτραυματισμών και την πρόληψη μυοσκελετικών προβλημάτων,
- να σφουγγαρίζουν (και όχι να σκουπίζουν) τους πάγκους εργασίας για την αποφυγή εισπνοής σκόνης, να μη φυσούν ή τινάζουν σκονισμένα αντικείμενα, να χρησιμοποιούν με προσοχή τις πρώτες ύλες, ακολουθώντας τη σήμανση, καθώς κάποιες από αυτές είναι τοξικές ή καυστικές,
- να ξεπλύνουν αμέσως τα μάτια με άφθονο νερό για 15 λεπτά τουλάχιστον σε περίπτωση επαφής με βλαβερές ουσίες, ανοιγοκλείνοντας τα βλέφαρα,
- να πλένουν τα χέρια με άφθονο νερό και σαπούνι,
- να μην προκαλέσουν εμετό σε περίπτωση κατάποσης υλικών, εκτός εάν δοθούν σχετικές οδηγίες από ιατρικό προσωπικό,
- να γνωρίζουν την ακριβή θέση των πυροσβεστήρων.

Στους χώρους όπτησης απαιτείται εξοπλισμός κοινής χρήσης, ο οποίος πρέπει να καθαρίζεται με οινόπνευμα, για την αποφυγή προβλημάτων υγείας των διαφορετικών χρηστών. Επίσης πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για τη φύλαξη του εξοπλισμού ατομικής προστασίας σε ειδικές θέσεις ή χώρους με καλές συνθήκες υγιεινής. Αυτός ο εξοπλισμός αφορά τη διεκπεραίωση εργασιών με ειδικές συνθήκες και αποτελείται από:

- Δύο (2) μάσκες μισού προσώπου προστασίας αναπνοής με φίλτρα για προστασία από καπνό και αναθυμιάσεις (+ ανταλλακτικά),
- Δύο (2) μάσκες προστασίας ολόκληρου προσώπου για υψηλές θερμοκρασίες (65°).
- Δύο (2) προσωπίδες προστασίας από την ακτινοβολούμενη θερμότητα.
- Δύο (2) προστατευτικά γυαλιά ή προστατευτικές προσωπίδες.
- Δύο (2) ζεύγη γάντια κατάλληλα για θερμοπροστασία.

3.2 Μέσα ατομικής προστασίας

Ως εξοπλισμός ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) νοείται κάθε εξοπλισμός τον οποίο ο/η εκπαιδευόμενος/η πρέπει να φορά ή να φέρει κατά την εξάσκηση στα εργαστήρια, προκειμένου να προστατεύεται από έναν ή περισσότερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία του, καθώς και κάθε συμπλήρωμα ή εξάρτημα του εξοπλισμού που υπηρετεί αυτό το σκοπό.

Τα μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να χρησιμοποιούνται εφόσον οι κίνδυνοι δεν είναι δυνατόν να αποφευχθούν ή να περιοριστούν επαρκώς με τεχνητά μέσα συλλογικής προστασίας. Σε κάθε περίπτωση, οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας πρέπει να είναι κατάλληλοι για τους κινδύνους που πρέπει να προλαμβάνονται και η χρήση τους να μη συνεπάγεται νέους κινδύνους.

Τα ατομικά μέσα προστασίας (ΜΑΠ) είναι ιδιαίτερα σημαντικά στο πλαίσιο των βασικών κανόνων υγείας και ασφάλειας στο χώρο εκπαίδευσης, αποτελώντας το τελευταίο μέτρο προστασίας των εκπαιδευομένων. Θα πρέπει να είναι στην κατοχή όλων των εκπαιδευομένων, οι οποίοι/ες να έχουν εκπαιδευτεί στη σωστή χρήση τους. Συγκεκριμένες εργασίες μπορεί να απαιτούν περισσότερα από έναν τύπο ατομικού εξοπλισμού (π.χ. η συντήρηση και ο καθαρισμός των πυροπλάκων μπορεί να απαιτεί γυαλιά ασφαλείας ή προσωπίδα για την προστασία των ματιών και του προσώπου, γάντια εργασίας ανθεκτικά στην κοπή για την προστασία του δέρματος και εργαστηριακή ποδιά για την προστασία του σώματος). Ειδικά κατά τη χρήση χημικών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η αντίστοιχη πιθανή καυστικότητα ή τοξικότητά τους. Στο εργαστήριο, οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να φέρουν τον απαραίτητο ατομικό εξοπλισμό για προστασία από τυχόν χημικούς και μηχανικούς κινδύνους. Στον εξοπλισμό αυτό συμπεριλαμβάνονται ποδιές εργασίας, ατομικά γάντια νιτριλίου μίας χρήσης για προστασία από χημικά και καυστικά υλικά, γάντια εργαστηρίου ή ασφαλείας για κοπή, μάσκες εργαστηρίου ή αναπνευστικές συσκευές, γυαλιά ασφαλείας, ατομικές μάσκες προστασίας προσώπου σκόνης-καπνού (κυπελλοειδείς με βαλβίδα εκπνοής), πυράντοχα γάντια για θερμοπροστασία κατά τις οπτήσεις.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι τα γάντια νιτριλίου και οι εργαστηριακές ποδιές πρέπει να φοριούνται καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής στο χώρο του εργαστηρίου, είτε πραγματοποιείται εργασία είτε όχι, ενώ οι μάσκες με βαλβίδα εκπνοής να φοριούνται στο λαιμό ή ψηλά στο κεφάλι για να χρησιμοποιούνται άμεσα κάθε φορά που χρειάζεται.

***Μέρος Δ' – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ***

1. Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της οι πρακτικά ασκούμενοι/ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και στην προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία – μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευομένους/ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για το θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία,⁴ και οι οποίες αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8) ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

Η περίοδος της πρακτικής άσκησης της ειδικότητας «Κεραμική τέχνη» μπορεί να είναι συνεχιζόμενη ή τμηματική, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης του Δ' εξαμήνου, και πρέπει να ολοκληρωθεί εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) Προσωρινής απασχόλησης
- β) Τα νυχτερινά κέντρα
- γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης

---

⁴ ΦΕΚ 3938/Β/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών

ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/η εκπαιδευόμενος/η ΙΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον/την εργοδότη/τρια, η οποία θεωρείται από το ΙΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή/τρια στο χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/α πρακτικά ασκούμενος/η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στο χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώρηση ελέγχεται και υπογράφεται από τον εκπαιδευτή/τρια στο χώρο εργασίας.

2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η

2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Κεραμική τέχνη», οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το Δ' εξάμηνο φοίτησης στα ΙΕΚ. Στην περίπτωση αυτή, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/ης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.⁵

---

⁵ ΦΕΚ 3938/Β/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων.

➤ **Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων**

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Δυνατότητα αποζημίωσης, η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του/της εργοδότη/τριας να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2217/1994 (Α 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότη/τρια) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση.
4. Δικαίωμα αναφοράς στο ΙΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.
5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΙΕΚ εποπτείας.
6. Αλλαγή εργοδότη/τριας, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

➤ **Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων**

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του/της εργοδότη/τριας.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του/της εργοδότη/τριας.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του/της εργοδότη/τριας.
5. Προσκόμιση –όπου απαιτείται– όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στο ΙΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/ης της επιχείρησης και του ΙΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΙΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στο χώρο πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης.

9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στο ΙΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο.
10. Υποβολή μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης στο ΙΕΚ φοίτησης συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, το χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοση του/της πρακτικά ασκούμενου/ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον/την εργοδότη/τρια-νόμιμο/η εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση του ΙΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλον φορέα απασχόλησης (εργοδότη/τρια), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον/την εργοδότη/τρια, τότε οφείλει ο/η τελευταίος/α να ενημερώσει άμεσα το ΙΕΚ φοίτησης του πρακτικά ασκούμενου/ης.

2.3 Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου/ης του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Κεραμική τέχνη» οι εκπαιδευόμενοι/ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε **τομείς** που σχετίζονται με τη διακόσμηση κεραμικών, την παραγωγή αντικειμένων στο χέρι, στον τροχό ή σε καλούπια, το υάλωμα, το καμίνιασμα ή/και τη βοήθεια γενικών καθηκόντων σε **φορείς/επιχειρήσεις** όπως:

- Βιοτεχνίες παραγωγής παραδοσιακών, καλλιτεχνικών ή τουριστικών ειδών.
- Εργαστήρια παραγωγής γύψινων καλουπιών και μητρών.
- Βιομηχανικές μονάδες κατασκευής κεραμικών αντικειμένων, ειδών υγιεινής, ειδών εστίασης, πλακιδίων, τούβλων και κεραμιδιών.

και σε **θέσεις εργασίας τεχνίτη** σε όλη τη γραμμή παραγωγής.

3. Οδηγίες για τους/τις εργοδότες/τριες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης

Οι εργοδότες/τριες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και να λαμβάνουν υπόψη τους κάποια δεδομένα με

γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης αλλά και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:⁶

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στο χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων εγκαταστάσεων, μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου/ης εκπαιδευτή/τριας για τους/τις εκπαιδευομένους/ες.
- Τήρηση συνθηκών υγείας και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.
- Ενημέρωση των πρακτικά ασκούμενων για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και διευκόλυνση της ομαλής ένταξής τους στο εργασιακό περιβάλλον.
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στους/στις πρακτικά ασκούμενους/ες.
- Τήρηση των όρων της σύμβασης πρακτικής άσκησης και στόχευση στα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης όπως αυτά ορίζονται στον Οδηγό Κατάρτισης της ειδικότητας.
- Απαγόρευση υπέρβασης του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.
- Απαγόρευση πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης νυχτερινές ώρες (22:00-06:00), την Κυριακή και στις επίσημες αργίες.
- Συμπλήρωση και καταχώριση του ειδικού εντύπου «Ε3.5 Αναγγελία Έναρξης/Μεταβολών Πρακτικής Άσκησης» σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρμόδιου υπουργείου, την έναρξη της πρακτικής άσκησης και τη λήξη αυτής για κάθε πρακτικά ασκούμενο/η. Οι εργοδότες/τριες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να καταχωρίζουν το απογραφικό δελτίο κάθε πρακτικά ασκούμενου/ης στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο εργοδότη/τριας, ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου.
- Ο ανώτατος αριθμός πρακτικά ασκούμενων ανά εργοδότη/τρια εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την Επιθεώρηση Εργασίας. Ειδικότερα:
  - α) Οι ατομικές επιχειρήσεις, χωρίς κανέναν εργαζόμενο/η, μπορούν να δέχονται έναν (1) πρακτικά ασκούμενο/η.
  - β) Οι εργοδότες/τριες που απασχολούν 1-10 άτομα μπορούν να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης που αντιστοιχούν στο 25% (1-2 άτομα) των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας. Ειδικότερα για εργοδότες/τριες που απασχολούν 1-5 άτομα, το αποτέλεσμα της ποσόστωσης στρογγυλοποιείται προς τα κάτω, ενώ για εργοδότες/τριες που απασχολούν από 6-10 άτομα τα αποτελέσματα της ποσόστωσης στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω.
  - γ) Οι εργοδότες/τριες που απασχολούν από 10 και πάνω εργαζομένους/ες μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17%

---

⁶ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών/τριών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, βλ. ΦΕΚ 3938/Β/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας, με ανώτατο όριο τα σαράντα (40) άτομα σε κάθε περίπτωση.

δ) Οι εργοδότες/τριες που απασχολούν πάνω 250 εργαζομένους/ες μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας ανά υποκατάστημα, με ανώτατο όριο τα σαράντα (40) άτομα σε κάθε περίπτωση, αν ο αριθμός που προκύπτει από την ποσόστωση είναι μεγαλύτερος. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία δεν διαθέτουν υποκαταστήματα μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των υπαλλήλων τους.

- Σε περίπτωση που ο/η εργοδότης/τρια παρέχει παράλληλα θέσεις μαθητείας ή πρακτικής άσκησης άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων, τα ανωτέρω ποσοστά λειτουργούν σωρευτικά.

4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/η εργοδότης/τρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή/τρια στο χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών/τριών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/τρια είναι το συνδεδετικό πρόσωπο του/της εργοδότη/τριας της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (IEK) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκούμενων.

5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της *πρακτικής άσκησης* επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών/τριών ΙΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στο χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι πρακτικά ασκούμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και οι οποίες δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής / αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Κεραμική τέχνη» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 4. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
A. «Σχεδιασμός των αντικειμένων προς κατασκευή»	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση των χαρακτηριστικών στοιχείων των κινήματων της τέχνης που ενέπνευσαν το σχεδιασμό της παραγωγής • Διαπίστωση επί του τελικού προϊόντος των επιρροών της τυπολογίας των αγγείων διαχρονικά • Προετοιμασία του χώρου σχεδίασης • Παρακολούθηση της εκτέλεσης των σχεδιαστικών παραλλαγών των κεραμικών • Παρακολούθηση της κατασκευής προπλασμάτων ή μακετών (και με άλλα υλικά) 	<ul style="list-style-type: none"> • Υλικά σχεδίου και ζωγραφικής • Έντυπο ή ηλεκτρονικό υλικό αναφοράς για ιδέες προϊόντων
B. «Επιλογή των αντικειμένων»	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση της διαδικασίας επιλογής 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματικός εξοπλισμός

<p>προς κατασκευή, επιλογή πρώτων υλών και διεξαγωγή πειραμάτων»</p>	<p>των αντικειμένων που θα παραχθούν</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση της διαδικασίας επιλογής των τεχνικών που θα χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή, διακόσμηση, εφυάλωση και όπτηση των αντικειμένων • Αναγνώριση των κατάλληλων χώρων για τις αντίστοιχες εργασίες • Παρακολούθηση της διεξαγωγής της έρευνας αγοράς για πρώτες ύλες • Τοποθέτηση των κατάλληλων σημάτων προειδοποίησης και επικινδυνότητας στα υλικά • Ασφαλής αποθήκευση των υλικών στους προκαθορισμένους αποθηκευτικούς χώρους • Διεξαγωγή πειραμάτων ζυγίζοντας τις πρώτες ύλες με διαφορετικούς συνδυασμούς, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου 	<p>εργαστηρίου κεραμικής (πάγκος ζυμώματος ή ζυμωτήριο, ηλεκτρικός τροχός, τορνέτα, φυλλιέρα, ζυγαριά ακριβείας)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άργιλος • Πρώτες ύλες διακόσμησης • Εργαλεία χειρός και βοηθητικός εξοπλισμός κατασκευής και διακόσμησης • Αποθηκευτικοί χώροι
<p>Γ. «Κατασκευή αντικειμένων από άργιλο με τις τεχνικές πηλοπλαστικής, τροχού και καλουπιών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμασία της αργίλου • Προετοιμασία των γύψινων καλουπιών • Κατασκευή των αντικειμένων από άργιλο, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Επιμέλεια του φινιρίσματος των αντικειμένων • Φροντίδα για το σωστό 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματικός εξοπλισμός εργαστηρίου κεραμικής (πάγκος ζυμώματος ή ζυμωτήριο, ηλεκτρικός τροχός, τορνέτα, φυλλιέρα, ζυγαριά ακριβείας) • Άργιλος • Πρώτες ύλες διακόσμησης • Εργαλεία χειρός

	<p>στέγνωμα των αντικειμένων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διακόσμηση των αντικειμένων με την επιλεγμένη τεχνική, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Μεταφορά των αντικειμένων στο χώρο στεγνώματος 	<p>και βοηθητικός εξοπλισμός κατασκευής και διακόσμησης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ράφια αποθήκευσης τροχήλατα ή σταθερά
<p>Δ. «Προετοιμασία και εκτέλεση πρώτης όπτησης των αντικειμένων (μπισκούι)»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση του είδους του καμινιού που θα χρησιμοποιηθεί, ανάλογα με τα είδη της παραγωγής του εργαστηρίου • Παρακολούθηση του ελέγχου του χώρου όπτησης των αντικειμένων • Επιμέλεια του τελικού φινιρίσματος των αντικειμένων • Μεταφορά των αντικειμένων στο χώρο του καμινιού • Τοποθέτηση των αντικειμένων εντός του καμινιού, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Προγραμματισμός του καμινιού σύμφωνα με τον κύκλο όπτησης, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Ξεκαμίνιασμα των κεραμικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματικός εξοπλισμός εργαστηρίου κεραμικής (ράφια, καμίνι, εξαερισμός καμινιού) • Εξοπλισμός καμινιού (πυρόπλακες, κούκοι, πυρίμαχα στηρίγματα, πυρομετρικοί κώνοι) • Αυτόματος προγραμματιστής καμινιού • Πυρίμαχα γάντια, προστατευτικά γυαλιά

	<ul style="list-style-type: none"> • Τοποθέτηση των κεραμικών σε κατάλληλο χώρο προς ολοκλήρωση 	
<p>Ε. «Διακόσμηση και εφυάλωση σε μπισκούι ή άψητη άργιλο (μονόπυρο)»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διακόσμηση των κεραμικών με την επιλεγμένη τεχνική, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Συγκέντρωση των αναγκαίων υλικών και εργαλείων για την παρασκευή των υαλωμάτων • Παρασκευή των υαλωμάτων, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Εφυάλωση των μπισκούι (ή άψητων σε περίπτωση μονόπυρης όπτησης) κεραμικών, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Προετοιμασία των κεραμικών για το καμίνιασμα, καθαρισμός των βάσεων (πατούρες) • Διαχείριση των αποβλήτων του εργαστηρίου 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματικός εξοπλισμός εργαστηρίου κεραμικής (ηλεκτρικός τροχός, τοννέτες, ζυγαριά ακριβείας) • Πρώτες ύλες διακόσμησης • Πρώτες ύλες παρασκευής υαλωμάτων • Εργαλεία χειρός και βοηθητικός εξοπλισμός διακόσμησης και εφαρμογής υαλωμάτων • Ράφια αποθήκευσης τροχήλατα ή σταθερά
<p>ΣΤ. «Προετοιμασία και εκτέλεση δεύτερης ή και τρίτης όπτησης»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έλεγχος των πυροπλακών του καμινιού και προστασία τους με τα κατάλληλα προϊόντα • Τοποθέτηση των κεραμικών στο καμίνι, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματικός εξοπλισμός εργαστηρίου κεραμικής (ράφια, καμίνι, εξαερισμός καμινιού) • Εξοπλισμός για τον καθαρισμό των

	<p>του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ψήσιμο των κεραμικών και προγραμματισμός ανάλογα με τον κύκλο όπτησης και το είδος ατμόσφαιρας που απαιτούν τα επιλεγμένα υαλώματα, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Ξεκαμίνιασμα των κεραμικών • Διόρθωση των ελαττωμάτων όπου κρίνεται αναγκαίο κατά περίπτωση και διεξαγωγή διορθωτικής όπτησης, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Διαλογή των ελαττωματικών κεραμικών που δεν επιδέχονται περαιτέρω επεξεργασία και απόρριψή τους, ακολουθώντας τις οδηγίες και υπό την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης του εργαστηρίου • Προετοιμασία των κεραμικών για τρίτη όπτηση αν έχει επιλεχθεί αυτή η τεχνική • Αρχαιοθέτηση και τοποθέτηση των ποιοτικώς ελεγμένων κεραμικών στον προκαθορισμένο χώρο αποθήκευσης 	<p>πυροπλακών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξοπλισμός καμινιού (πυρόπλακες, κούκοι, πυρίμαχα στηρίγματα, πυρομετρικοί κώνοι) • Πρώτες ύλες παρασκευής υαλωμάτων • Εργαλεία χειρός και βοηθητικός εξοπλισμός διακόσμησης και εφαρμογής υαλωμάτων • Ράφια αποθήκευσης (τροχήλατα ή σταθερά)
--	---	---

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών

Μαθησιακή ενότητα	Ειδικότητα εκπαιδευτή/τριας
Α΄ Εξάμηνο	
<p>ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ ΜΠΑΝΤΑΝΑΔΩΝ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ – ΣΚΙΤΣΟ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 2. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ)

	<p>3. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής)</p> <p>4. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ</p>
<p>ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής) 3. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 4. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής)

	<p>3. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p> <p>4. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p>
ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΤΩΝ ΑΡΓΙΛΩΝ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
ΤΡΟΧΟΣ – ΜΙΚΡΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια – Αγγειοπλάστης/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
Β΄ Εξάμηνο	
ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ)

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 3. Πτυχίο ΤΕΙ Καλλιτεχνικών σπουδών (οποιοδήποτε τμήματος) 4. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής) 5. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ
<p>ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΛΩΜΑΤΩΝ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – 18ος ΑΙΩΝΑΣ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένα από τον ΔΟΑΤΑΠ) 2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 3. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 4. Πτυχίο Καλλιτεχνικών Σπουδών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ)

<p>ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής) 4. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΕ ΜΠΙΣΚΟΥΙ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΤΡΟΧΟΣ – ΜΕΣΑΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης

	<p>IEK, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p> <p>3. Κεραμίστας/τρια – Αγγειοπλάστης/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p>
Γ' Εξάμηνο	
ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών, κατεύθυνση Γλυπτικής 3. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής) 4. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 5. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
ΕΙΔΗ ΚΑΜΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΟΠΤΗΣΗ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη

	επαγγελματική εμπειρία
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Ιστορίας της Τέχνης ή Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένα από τον ΔΟΑΤΑΠ) 2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 3. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – 18ος-20ός ΑΙΩΝΑΣ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένα από τον ΔΟΑΤΑΠ) 2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 3. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 4. Πτυχίο Καλλιτεχνικών Σπουδών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ)
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης &

	<p>Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής)</p> <p>4. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p>
<p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΣΤΗ ΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΡΙΤΗ ΟΠΤΗΣΗ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής) 4. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΑΛΩΜΑΤΩΝ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης κατά σειρά προτεραιότητας</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

<p>ΤΡΟΧΟΣ – ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΦΟΡΜΕΣ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια – Αγγειοπλάστης/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>Δ' Εξάμηνο</p>	
<p>ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
<p>ΕΚΜΑΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΜΑΓΕΥΣΗ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών, κατεύθυνση Γλυπτικής 3. Πτυχίο ΑΤΕΙ, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων (Επίσημο πιστοποιητικό αναλυτικής

	<p>βαθμολογίας όλων των εξαμήνων φοίτησης του μαθήματος της Κεραμικής)</p> <p>4. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p> <p>5. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία</p>
<p>ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ – ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Ιστορίας της Τέχνης ή Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένα από τον ΔΟΑΤΑΠ) 2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ) 3. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ
<p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΠΤΗΣΗΣ</p>	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6 και 5 ή εμπειροτέχνης</p> <p>Κατά σειρά προτεραιότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από τον ΔΟΑΤΑΠ 2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 3 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία 3. Κεραμίστας/τρια του κλάδου με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β': Γλωσσάρι όρων

Ατσαλίνα: Εργαλείο διαμόρφωσης της αργίλου

Γεράνι: Εργαλείο που χρησιμοποιείται στην τεχνική του τροχού

Γλυφίδα: Εργαλείο διαμόρφωσης της αργίλου

Εφυάλωση: Η διαδικασία υάλωσης του αντικειμένου

Καβούλα: Ποσότητα αργλικής μάζας (μπάλα αργίλου)

Καμίνι: Φούρνος κεραμικής

Καμίνιασμα: Φόρτωση του καμινιού με τα αντικείμενα προς ψήσιμο

Κεραμοποίηση: Μετατροπή της αργίλου μετά το ψήσιμο σε κεραμικό

Κούκοι: Στηρίγματα πυροπλακών

Κουμπάσο: Εργαλείο, είδος διαβήτη

Μακαρόνι: Τεχνική κατασκευής αντικειμένων

Μελίχλωρο: Το στάδιο που το αντικείμενο δεν είναι ούτε υγρό ούτε ξερό

Μονοκάλουπο: Μονό καλούπι

Μονόπυρα: Αντικείμενα που χρειάζονται μόνο ένα ψήσιμο

Μπαντανάς: Επίχρισμα διακόσμησης

Μπισκούι: Το πρώτο ψήσιμο των αντικειμένων, αλλά και τα ψημένα πρώτη φορά αντικείμενα

Ξεγυριστήρια: Εργαλεία του τροχού

Ξεκαμίνιασμα: Άδειασμα του καμινιού από τα αντικείμενα

Όπτηση: Το ψήσιμο

Πατούρα: Η βάση του αντικειμένου

Πυρόμετρο: Εργαλείο μέτρησης της θερμοκρασίας εντός του καμινιού

Πυρόπλακες: Πυράντοχες πλάκες για το καμίνι

Πυροχρώματα: Χρώματα κεραμικής που αντέχουν στο ψήσιμο

Σάρπα: Γύψινο περικαλυπτικό σύνθετης γύψινης κατασκευής

Σιλίκωση: Ασθένεια των πνευμόνων

Τορνέτα: Επιτραπέζιος τροχός

Τσιμπητό: Τεχνική κατασκευής αντικειμένων

Υάλωμα: Υαλώδες επίχρισμα προς στεγανοποίηση των αγγείων

Χέρωμα: Τοποθέτηση των λαβών στο αντικείμενο

Terra sigillata: Ειδικό επίχρισμα

Stains: Ειδικά χρώματα κεραμικής που αντέχουν στις υψηλές θερμοκρασίες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

Ελληνόγλωσσες

- Chavarria, J. (1994). Κεραμική: Η τέχνη και η τεχνική της κεραμικής βήμα προς βήμα με αναλυτική εικονογράφηση. Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
- Constant, C. & Ogden, S. (2000). Η παλέτα του κεραμίστα. Αθήνα: Ίων.
- Janson, H. W. & Janson F. A. (2011). Ιστορία της Τέχνης: Η Δυτική παράδοση (6η σκληρόδετη έκδοση). Αθήνα: Ίων.
- Scheibler, I. (1992). Ελληνική Κεραμική. Αθήνα: Καρδαμίτσας.
- Αραπάκη, Ξ. (2014). Διδακτική της Κεραμικής Τέχνης. Αθήνα: ΙΩΝ.
- Ίπτεν, Γ. (1998). Τέχνη του χρώματος. Αθήνα: Κείμενα Εικαστικών Καλλιτεχνών.
- Καντίσκυ, Β. (1980). Σημείο, γραμμή, επίπεδο. Αθήνα: Δωδώνη.
- Κοζάκου-Τσιάρα, Ο. (2006). Εισαγωγή στην εικαστική γλώσσα. Αθήνα: Gutenberg.
- Μυκονιάτης, Η. (2006). Ελληνική Τέχνη, Νεοελληνική Γλυπτική. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
- Παπαλοπούλου, Ο. (2007). Μέθοδος ελευθέρου σχεδίου: Απαντήσεις θεμάτων πανελλαδικών 1985-2006. Αθήνα: Παπασωτηρίου.
- Χρήστου, Χ. (1987). Εισαγωγή στην τέχνη. Αθήνα: Σύλλογος προς διάδοση ωφέλιμων βιβλίων.
- Χρήστου, Χ. (1994). Η Ζωγραφική του 20ού αιώνα (1ος, 2ος & 3ος τόμος). Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Ξενόγλωσσες

- Atkin, J. (2009). *250 Tips and Trade Secrets for Potters: The Indispensable Compendium of Essential Knowledge and Troubleshooting Tips*. B.E.S. 1.7.2009 Edition.
- Atkin, J. (2017). *Making Pottery you can use*. B.E.S.
- Atkin, J. (2017). *Beginner's Guide to Pottery & Ceramics, Tunbridge Wells*. United Kingdom: Search Press Ltd.
- Cooper, E. (2002). *10,000 Years of Pottery*, British Museum Press.
- Genders, C. (2002). *Sources of inspiration*, Bloomsbury Publishing.

Hamer, F. & Hamer, J. (2015). *The Potter's Dictionary of materials and techniques*. University of Pennsylvania Press.

Lane, P. (1998). *Ceramic form Design and Decoration*. London: A&C Black.

Lawson, B. (2006). *How Designers Think: The Design Process Demystified*. London: Routledge, Taylor & Francis Group.

Perrin, M. M. (1975). *An Introduction to the Chemistry of Rocks and Minerals*. Arnold Publish.

Peterson, S. & Peterson, J. (2003). *The craft and art of clay*. Laurence King Publishing.

Rado, P. (1988). *The Technology of Pottery*. Butterworth-Heinemann Ltd Revised edition.

Zamek, J. (2019). *The Ceramics Studio Guide: what Potters should know*. Schiffer.

Ηλεκτρονικά ελληνόγλωσσα βιβλία

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης & Διά Βίου Μάθησης (2019). *Οδηγός Κατάρτισης: Ειδικότητα: Κεραμική Τέχνη*. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1660-20-neoi-odigo>

Δάνου, Μ. (1982). *Η τεχνική της κεραμικής*. ΕΟΜΜΕΧ. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/03_Η_ΤΕΧΝΙΚΗ_ΤΗΣ_ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ_MANOY_ΔΑΝΟΥ.pdf

Ζιρώ, Ο., Μερτζάνη, Ε. & Πετρίδου, Ε. (χ.χ.). *Ιστορία της Τέχνης Γ' Λυκείου*. Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και εκδόσεων ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/4706/Istoria-tis-Technis_B-G-EPAL_html-apli/

Μαραγκού, Χ. (1984). *Στοιχεία Σχεδίου*. ΕΟΜΜΕΧ. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ_003_ΣΤΟΙΧΕΙΑ_ΣΧΕΔΙΟΥ_ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ_ΜΑΡΑΓΚΟΥY.pdf

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Μελέτες-οδηγοί-τεχνικές για την κεραμική, από το ΕΛΚΕΑ Α.Ε.

Βασιλακάκη, Ε. & Τσαπόγας, Π. (2023). *Προφίλ Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων Κεραμικής*. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/022> ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ Ε. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗ Π. ΤΣΑΠΟΓΑΣ.pdf

Κυριαζόπουλος, Β. (1984). *Ελληνικά Παραδοσιακά Κεραμικά*. Αθήνα: ΕΟΜΜΕΧ. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://www.ggb.gr/el/ΚΕΡΑΜΙΚΗ_001_ΕΛΛΗΝΙΚΑ_ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ_ΚΕΡΑΜΙΚΑ_ΒΑΣ.Δ.ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). *Τεχνικές Κατασκευής Καλουπιών*, Τμήμα της παραδοτέας μελέτης που υλοποίησε ο ΕΟΜΜΕΧ ΑΕ στο πλαίσιο της Δράσης 18 – «Διατύπωση συνιστώμενων χαρακτηριστικών προϊόντων ανά κλάδο» του Προγράμματος Equal: Αριάδνη. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/013_ΤΕΧΝΙΚΕΣ_ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ_ΚΑΛΟΥΠΙΩΝ_ΚΕΡΑΜΕΙΚΗΣ_ΕΛΕΝΗ_ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ.pdf

Παπαϊωάννου, Ε. & Τσαπόγα, Μ. (2009). *Η Ελληνική κεραμική*, Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης ΑΕ. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/015_Η_ΕΛΛΗΝΙΚΗ_ΚΕΡΑΜΙΚΗ_Ε.ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ_Μ.ΤΣΑΠΟΓΑ.pdf

Τσαπόγα, Μ., Παπαδόπουλος, Μ. & Παπαϊωάννου, Ε. (χ.χ.). *Άργιλοι Πηλοί Μπαντανάδες*. ΕΛΚΕΑ ΑΕ. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://www.ggb.gr/el/ΑΡΓΙΛΟΙ_ΠΗΛΟΙ_ΜΠΑΝΤΑΝΑΔΕΣ_Μ.ΤΣΑΠΟΓΑ_Μ.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ_Ε.ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Ιστοσελίδες ξενόγλωσσων περιοδικών

Artland magazine. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://magazine.artland.com/art-movements-and-styles/>

Australian Ceramics. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://australianceramics.com/journal>

Ceramic art network. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://ceramicartsnetwork.org/>

Ceramics monthly. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://ceramicartsnetwork.org/ceramics-monthly>

Ceramics now. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://www.ceramicsnow.org/>

Clayflicks. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://ceramicartsnetwork.org/clayflicks>

Mansfield Ceramics. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://www.mansfieldceramics.com/digital/>

Neue Keramik. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://neue-keramik.de/wp/index.php/nc/current-issue/>

Revue de la Ceramique. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://www.editionsateliersdart.com/magazines/nos-publications/revue-de-la-ceramique-et-du-verre.html>

Studio potter. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://studiopotter.org/>

Ιστοσελίδες ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων άρθρων

Αμπάβη, Α. (2009). «Η τέχνη του χρώματος και ο συμβολισμός του». *Art Magazine*, Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <http://www.artmag.gr/articles/art-articles/about-art/item/745-the-art-of-color-and-symbolism>

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <http://www.eie.gr/teknikos-asfaleias/asfalia-ergastiria-gr.html>

Ceramicreview. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://www.ceramicreview.com/category/articles/>

Invaluable. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου, 2023, από: <https://www.invaluable.com/blog/art-history-timeline/>

Profilebaru. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: https://profilbaru.com/article/Ceramic_art

Scientific research. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου, 2023, από: <http://bit.ly/3xQjBZP>

Thecrucible. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <https://www.thecrucible.org/guides/ceramics/>

Ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες

Britannica

-Pottery Painting. Ανακτήθηκε, 25 Φεβρουαρίου 2023, από:
<https://www.britannica.com/art/pottery/Painting>

-Pottery Later Persian. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από:
<https://www.britannica.com/art/pottery/Later-Persian>

-East Asian and Southeast Asian Pottery. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από:
<https://www.britannica.com/art/pottery/East-Asian-and-Southeast-Asian-pottery>

-South America Pottery. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από:
<https://www.britannica.com/art/pottery/South-America>

Visual Arts Encyclopedia. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2023, από: <http://www.visual-arts-cork.com/ceramics.htm>

B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (2013). *Γλωσσάρι*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου 2020, από <http://www.gsae.edu.gr/el/glossari>

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (2020). *Οδηγοί Σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου 2020, από <http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1427-odigoi-spoudon-eidikotiton-iek-tou-n-4186-2013>

Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*. Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ ΓΣΕΕ*. Ανάκτηση από <https://protypoekepdefitikonlikon.gr>

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης*

επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf

Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου 2020, από http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf

Cedefop (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Cedefop (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Korpon, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. & Morevs, P. (2018). "Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context", *The Education and Science Journal*, 20 (6), 90-117. doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117.

Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*. European Training Foundation. Retrieved June 9 2020, from https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psfidou, I. (2009). "What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers", *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29-July 3 2009, 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία

ΦΕΚ 4146/Β/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. ΦΒ7/108652/Κ3. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*.

- ΦΕΚ 3938/Β/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος υπ' αρ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.
- ΦΕΚ 3520/Β/19-09-2019. Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. 40331/Δ1.13521/2019. Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).
- ΦΕΚ 2440/Β/18-07-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ1/118932/2017. Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ).
- ΦΕΚ 1245/Β/11-04-2017. Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Κ1/54877/2017. Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).
- ΦΕΚ 1807/Β/02-07-2014. Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. 5954/2014. Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που Υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).
- ΦΕΚ 566/Β/08-05-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. 110998/08-05-2006. Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.

Μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Συντακτική ομάδα

Γούλας Χρήστος

Βαρβιτσιώτη Ρένα

Θεοδωρή Ελένη

Καρατράσογλου Μάκης

Μαρκίδης Κωνσταντίνος

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Νάτσης Παναγιώτης

Επιμέλεια σύνταξης

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Το κείμενο συντάχθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» και ειδικότερα της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» – ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

